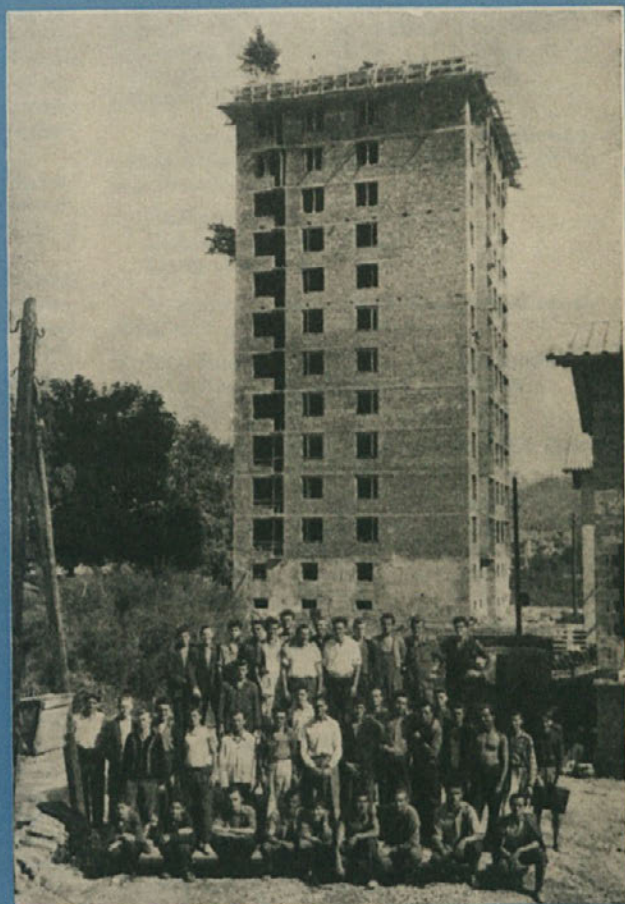

GLASILO "BETONA"

ŠTEV. 6-9

CELJE, SEPTEMBER 1958

LETO VII

Delavsko samoupravljanje

Važnejši sklepi delavskega sveta

2. REDNO ZASEDANJE

Po poročilu uprave podjetja ugotavlja DS, da so velike težave z investorjem avtoceste, ki nam ne priznava v celoti izvršena dela. Z ozirom na tako stanje je DS sprejel naslednji sklep: delavski svet naroča upravi podjetja, da v zvezi z gradnjo AC Ljubljana—Zagreb, sektor Bregana—Prilipe, kjer gradi naše podjetje, ukrene naslednje:

1. Predračun za dela mora biti realen, cene utemeljene. Delavski svet ne pristane pod nobenim pogojem, da gredo dela v izgubo, t. j. v škodo tega kolektiva.

2. Investitorja je treba strogo opozoriti, da priznava dejansko izvršena dela, katera je naše podjetje, t. j. izvajalec upravičen zaračunati, naročnik-investitor pa plačati.

3. Sklene se z investorjem za avtocesto t. j. investicijsko grupo fiksno pogodbo o prevzemu gradbenih del.

4. Investitor in zastopniki investorja so dolžni ustvariti znosno vzdušje z našimi člani kolektiva, zaposlenimi na AC. Dosedanji odnosi niso primerni.

5. Investitor je dolžan redno mesečno plačevati dela, zaračunana v situacijah.

6. V kolikor se navedeno stanje ne izboljša, predvsem v pogledu priznavanja izvršenih del, rednega plačevanja in odnosov, naj o tem uprava podjetja obvesti Izvršni svet LRS, v skrajnem primeru pa dela na avtocesti ustavi, čim se to stanje ne uredi.

Na predlog upravnega odbora je DS imenoval 8 komisij, ki bodo poslovale v tekoči mandatni dobi. Prve tri komisije smo dolžni imenovati po zakonu, medtem ko je ostalih 5 komisij imenovanih v okviru delavskega sveta.

V komisijo za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij za Celje so bili imenovani:

Turnšek Rozika	direkcija	predsednik
Knez Anica	direkcija	tajnik
Pepelnjak Emil	Celje	član
Arhanč Jože	Celje	član
Gajšek Maks	CO	član

V komisijo za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij za Trbovlje pa so bili imenovani:

Rožman Franc, predsednik
Drnovšek Mira, tajnik
Luteršmid Franc, član

V komisijo za varstvo žena, mladine in invalidov so bili imenovani:

Koželj Rudi	Celje	predsednik
Naglav Lea	Direkcija	tajnik
Bevc Jože	CO	član

3. V disciplinsko komisijo so bili imenovani:

Franič Ivo	Celje	predsednik
Vuga Jure	Direkcija	član
Bevc Jože	CO	član
Furlan Rudi	Celje	nam. člana
Ribič Martin	Žalec	nam. člana

1 člana in 1 namestnika je predlagala sindikalna podružnica.

4. V komisijo za investicije so bili imenovani:

Zaletel Tine	CO	predsednik
Sever Ivan	Direkcija	tajnik
Kanzian Robert	Velenje	član
Košir Valter	CO	član
Novak Mihael	Trbovlje	član
Cimerman Jože	Štore	član
Franič Ivo	Celje	član

5. V komisijo za licitacije so bili imenovani: direktor, glavni inženir, računovodja, šef komercialne, glavni kalkulant, šef tehničnega oddelka, šef za obrtna dela, šef CO, šef gradbišča, predsednik UO, predsednik DS.

6. Komisija za plače:

inž. Žlajpah Drago	Celje	predsednik
Arnuš Ludvik	Direkcija	tajnik
Škoflek Milan	CO	član
Zrnec Franc	Trbovlje	član
Košenina Maks	Žalec	član

7. Komisija za delovne odnose:

Vitanc Franc	Direkcija	predsednik
Lang Venceslav	Direkcija	tajnik
Cerjak Martin	Žalec	član
Mestrič Rudi	Trbovlje	član
Funkl Rafko	Gomilsko	član

8. Stanovanjska komisija:

Medved Jože	Celje	predsednik
Furlan Rudi	Celje	tajnik
Lesjak Stanko	Velenje	član
Vukič Drago	CO	član
Hutinski Stefan	Trbovlje	član

Delavski svet razpravlja o razporedu sredstev skladov, doseženih po zaključnem računu za leto 1957.

Razpoložljiva sredstva

1. Neizk. ostanek sklada za samostojno razpolaganje iz prejšnjih let	din 1,301.445
2. Doseženo iz dohodka v letu 1957	din 57,811.940
Skupaj	din 59,113.385

Po podrobni razpravi glede potreb po posameznih skladih sklene DS naslednji razpored gornjih razpoložljivih sredstev:

1. Skladu osnovnih sredstev

se razporedi za plačilo 25% lastne udeležbe pri nabavi avtobusa in za kritje garancijskih pologov pri investicijskih posojilih

din 6,000.000

2. Skladu skupne porabe

celoten ostanek sredstev

din 53,113.385

Ta sredstva se koristijo na podlagi programa o koriščenju tega sklada.

3. Skladu obratnih sredstev

se razporedi vse zneske 25% rezerve, ki nastanejo ob črpanju gornjih skladov za investicije (predvideno din 9,780.000)

Skupno razporejeno din 59,113.385

Sredstva, ki bodo preostala na skladu osnovnih sredstev po vrnitvi garancijskih pologov, se uporabijo predvsem za gradnjo objektov delavskih naselij.

Po podrobnem pregledu možnosti in potrebe sprejme DS naslednji sklep:

PROGRAM ZA KORIŠČENJE SREDSTEV SKLADA SKUPNE PORABE V LETU 1958

1. Investicije skupne porabe.

a) stan. zgradbe	15,000.000	
b) objekti del. nas.	20,420.000	
c) adapt. poč. dom. in bivaka	3,700.000	39,120.000
2. anuitete za stan. blok (iz 1957)		1,000.000
3. Štipendije		1,000.000
4. Strokovno izpopol.		1,200.000
5. Za kulturne potrebe del. in njih razvedrilo (potom sind. podruž. v podj.)		750.000
6. Za ostale namene		94.490
7. 20% prorač. prisp. od 5 in 6		168.895
8. 25% rezerva od I a-c, ki se razporedi v sklad obratnih sredstev		9,780.000
Skupno		53,113.385

Od sredstev pod tč. 1 a) se nameni 7,500.000 din za gradnjo 4-stanovanjske hiše v Trbovljah, ostala polovica pa bo porabljena na področju Celja.

Za razvedrilo in zadovoljitev kulturnih potreb kolektiva bodo skrbele sindikalne podružnice v podjetju, zato z zneskom pod 5 razpolaga upravni odbor sindikata, na katerega bančni račun je navedeni znesek treba nakazati.

Pregled investicijskih posojil

Delavskemu svetu je bilo podano poročilo o najetju posojila za nabavo strojev in opreme. Na podlagi tega poročila je sprejel DS sklep, da se najame investicijsko posojilo v višini 106,790.881 din in sicer po posameznih dejavnostih takole:

1. Visoke gradnje in obrt	76,544.881
2. Nizke gradnje	23,271.000
3. Avtobus	6,975.000

Iz investicijskega posojila bodo najeti naslednji stroji in oprema:

	din
2 žerjava	21,700.000
3 ročne skreparje	1,950.000
3 Bob mize z vodili	500.000
2 strojni vrtli	1,300.000
1 ekshaustor z odvodi	11,200.000
2 električna pervibratorja	1,200.000
9 mešalcev za malto in beton	6,500.000
2 kamiona-prekuc. TAM 4.500	12,000.000
1 verižni mizarski rezkar	520.000
1 ročna elektr. krožna žaga	115.000
1 ročna verižna žaga	165.000
1 teraco brusilni stroj	120.000
1 brus. stroj terz. z gib. osjo za kov.	420.000
1 aparat za preizkus šob	32.000
1 hidravlično avtodvigalo	160.000
2 elektrovrtalna stroja	60.000
1 skobelni stroj za kovine	3,217.945
1 univerz. rezk. stroj za kovine	5,814.936
1 tal. in kalična peč za silium	700.000
1 vzmetno kladivo	2,400.000
1 OHM meter za dol. zemlj. upor.	250.000
1 hidravlična stiskalnica	2,000.000
6 elektrokaleriferjev	480.000
1 steborni vrtni stroj	1,340.000
1 hidravl. žaga za kovine	1,200.000
	65,344.881
+ obratna sredstva	11,200.000
Skupaj	76,544.881

Iz II. posojila za nizke gradnje bo nabavljeno:

2 kiperja Csepel	6,060.000
3 dumperji	14,211.000
1 vibracijski nabijač	3,000.000
Skupaj	23,271.000

Iz III. posojila za avtobus bo nabavljeno:

1 avtobus	6,975.000
-----------	-----------

Dodatno je bila po delavskem svetu zaradi nujne potrebe odobrena nabava 2 nivelirjev iz prostih sredstev v vrednosti ca. 500.000 din.

3. REDNO ZASEDANJE

Pri upravi podjetja so se pred kratkim zglasili predstavniki občine Slov. Konjice in gradbenega podjetja Konjice s predlogom, da bi se njihovo gradbeno podjetje pridružilo k našemu podjetju — gradbišču v Slov. Konjicah.

Kot vzrok za tako odločitev so predstavniki navedli, da to podjetje nima sposobnega vodilnega kadra, da so v težavnem

finančnem položaju, da pod takimi pogoji ni izgleda za nadaljnji uspeh.

DS je pooblastil direktorja podjetja, glavnega inženirja in predsednika DS, da si detajlno ogledajo poslovanje gradbenega podjetja v Slov. Konjicah in dajo predlog za priključitev k našemu podjetju.

Po dejansko ugotovljenem stanju je DS sprejel sklep, da se prevzame GP Slov. Konjice in priključi našemu gradbišču v Slov. Konjicah.

Investitorju za gradnjo avtoceste Ljubljana—Zagreb so bili sporočeni sklepi DS.

Ker se stanje kljub temu ni izboljšalo, je na pismo zahtevo podjetja kot izvajalca del pri gradnji AC investitor sklical arbitražno komisijo, katera je obravnavala naše zahteve in stališče investitorja.

Arbitražna komisija se je sestala dne 13. 7. 1958 ter je bil dosežen naslednji sporazum:

1. da se kot osnova za ponudbo vzame uradni predračun;

2. da se dodatna dela obračunavajo po istih načelih, kakor so zajeta v predračunu, v kolikor niso v naslednjih točkah izvzeta;

kot dodatna dela se smatrajo vsa, kjer se spremeni način dela in tudi nova dela;

3. kot faktor se osvoji za delo z delavci podjetja 2,56, a za delo z mladinskimi brigadami 0,80 na njihove neposredne bruto plače;

4. investitor doplača na vse pozicije obračuna 4% kot nadomestilo za nadure, terenski dodatek in fonde;

5. investitor pristane na cene po ponudbi izvajalca za naslednje pozicije:

— na valjanje nasipov z valjarji in ježi prizna fiksno ceno 72 din/m³;

— za delo z bagri in buldozerji prizna fiksno ceno po ponudbi izvajalca s tem, da prizna delo z vlačilcem in plugom enakovredno delu z buldozerjem;

— da se prevozna cena tampona računa po 454 din za tono na razdalji 5 km s tem, da se teža obračuna po izvidu Zavoda za preiskavo materiala.

S tem je spor med strankama poravnal.

V smislu zakona o delovnih razmerjih je podjetje izdelalo osnutek pravilnika o HTZ.

Celotni pravilnik o HTZ je bil delavskemu svetu prečitan. K pravilniku je bil predelan tudi pravilnik o nabavi, evidentiranju in uporabljanju osebnih zaščitnih sredstev pri delu, ki je sestavni del pravilnika o HTZ.

Oba pravilnika je DS v celoti potrdil z upoštevanjem pripomb iz gradb. Trbovlje in sklepa, ki ga je v nadaljnjem sprejel:

Ker pravilnik o delovnih razmerjih ne obravnava kaznovanja, kdor se higiensko-tehničnih sredstev namenoma ne poslužuje, je bilo sprejeto, da se take osebe kaznujejo z denarno kaznijo do 5 % neto plače in nosijo vse posledice nesreč pri delu.

Zaenkrat ostane pravilnik HTZ še v kompetenci komisije za delovne odnose, komisija HTZ pa bo imenovana na prihodnjem zasedanju.

Poročilo predsednikov komisij DS

Komisija za plače se je sestala enkrat in to po vprašanju obravnave tabele terenskega dodatka. Dalje je komisija v zadnjem času izravnala tarifne postavke delavcev po gradbiščih. Tako izravnane tarifne postavke so bile poslani (celotni sezname delavcev) na gradbišča s tem, da pošljejo svoje pripombe.

Vsi delavci v podjetju so razdeljeni v grupe poklicev in bo tako možna medsebojna primerjava istih.

V kolikor pripomb v določenem roku ne bo iz gradbišč bodo izdane odločbe o določenih tar. postavkah.

Stanovanjska komisija je na svoji seji obravnavala vložene prošnje in dala negativne odgovore, ker družinskih stanovanj v podjetju ni.

Predsednik komisije je bil še mnenja, da naj bi delavski svet predpisal komisiji naloge, ki jih naj izvršuje, ker sicer ne ve kakšno je njeno konkretno delo.

Tov. direktor je pojasnil, da je komisija zato postavljena, da zbira ves material o stan. zadevah, pregleduje prošnje in stavlja delavskemu svetu svoje predloge, medtem ko komisija v pogledu dodeljevanja stanovanj nima nobenih kompetenc. Vse to rešuje na predloge iste DS ali UO.

Komisija za delovne odnose je proučila sprejem vajencev v podjetje, študentov, požarno varnostne ukrepe in predvidela izpite za pridobitev kvalifikacije in polkvalifikacije.

Skupno je bilo sprejetih 36 vajencev raznih strok, tako da je zadoščeno potrebam delavnic. Komisija za delovne odnose je ugotovila, da komisija, ki je bila v lanskem letu postavljena za periodične izpite vajencev ni ničesar pokrenila in je zaradi tega dobila opomin od UO.

Stipendije so bile razdeljene skladno s sklepom UO, v kolikor pa kateri od teh

kandidatov ne bo sprejet v šolo, bodo stipendije podeljene drugim prošnjikom.

V podjetju bo v zimskem času organiziran seminar za doseg kvalifikacije za delavce. Stroške seminarja bomo krili iz sklada za kadre gospodarstva pri OLO Celje.

Kvalifikacije za delavce. Stroške seminarja bomo krili iz sklada za kadre gospodarstva pri OLO Celje.

Dalje bodo v okviru podjetja organizirani izpiti za pridobitev polkvalifikacije. Obvezen bo predpisan učni program. Imenovana je izpitna komisija: ing. Ciuha, Koželj Rudi, ing. Cijan Ivan in Vitanc Franc.

Na obratu Gomilsko in centralnih obratih bo ustanovljena stalna gasilska ekipa, ker ravno na teh dveh obratih obstaja največja možnost požara.

Obrat Gomilsko in CO morata imeti odnosno izdelati od vseh vrat dvojnike ključev. Dvojnike je treba namestiti v omaro s steklenimi vrati.

Vsi avtomobili, ki garažirajo v CO morajo imeti preko noči ključke.

Predsednik komisije za osnovna sredstva je predložil delavskemu svetu seznam dotrajanosti in izrabljenosti osnovnih sredstev s predlogom, da se ta sredstva odprodajo in razhodujejo.

DS je predlog odobril in imenoval posebno komisijo za prodajo osnovnih sredstev v sestavi:

Vuga Jure, Zaletel Tine, Ilc Štefan, Košir Valter, Lang Venceslav.

Prodaja osnovnih sredstev se lahko vrši gospodarskim organizacijam in civilnim osebam v smislu Ur. lista FLRJ številka 27/58 čl. 525.

V naslednjem je komisija za osnovna sredstva podala še poročilo o izvršitvi programa nadomestitve osnovnih sredstev za leto 1958 iz amortizacijskega sklada in iz posojila.

Nadurno delo

V smislu 176 a in spremenjenega 178 člena Zakona o delovnih razmerjih (Ur. list FLRJ št. 53/57, spremembe v Ur. listu FLRJ št. 26/58) sprejme DS naslednji sklep:

1. Pri splošno gradbenem podjetju »Beton« Celje se uvede nadurno delo ob naslednjih pogojih;

a) pri delih, ki morajo biti po svoji naravi brez presledka končana;

b) če je nujno potrebno, da se prepreči kvarjenje surovin, ali materiala, da se odvrne okvara na delovnih sredstvih;

c) če gre za sezonsko delo;

č) pri delih, za katera je potrebna specializirana delovna sila.

2. Nadurno delo iz prejšnje točke sme trajati največ 12 ur v tednu oz. 48 ur mesečno.

3. Ker gre v konkretnem primeru za sezonsko delo in nastaja še občutno pomanjkanje nekvalificirane in kvalificirane delovne sile, vzporedno s tem pa so še kratki dogotovitveni roki objektov, **naroča** delavski svet upravi podjetja, da v smislu 4. odstavka 178. spremenjenega člena Zakona o del. razmerjih, takoj zaprosi svet občinskih ljudskih odborov, pristojnih za delo in delovna razmerja za soglasje uvedbe nadurnega dela, daljšega kot 12 ur v tednu.

Prošnje je vložiti pri naslednjih Občinskih ljudskih odborih: Celje, Zalec, Šoštanj, Konjice, Trbovlje, Zagorje.

4. Po pristanku ObLO o odobritvi nadurnega dela, daljšega kot 12 ur na teden, se kljub določili 2. točke tega sklepa uvede nadurno delo v tem podjetju, ki traja več kot 12 ur na teden, vendar največ 24 ur na teden ali 96 nadur na mesec.

5. Sklep o uvedbi nadurnega dela velja od 10. 7. 1958 do preklica.

6. Direktor podjetja je pooblaščen, da odreja nadurno delo pisмено, skladno s tem sklepom.

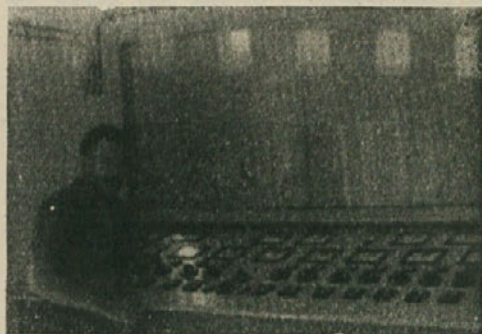
Delavski svet je pregledal in potrdil pravilnik o uporabi osebnih avtomobilov.

Moderno urejena in dobro mehanizirana gramoznica podjetja rešuje problem gramoza in peska predvsem za gradbišče Celja in Velenja

K osnutku izdelave pravilnika je DS sklenil, še dodati člen, s katerim se dovoljuje

direktorju podjetja koristiti osebni avtomobil brez posebnega naloga v mesečnem pavšalu 400 km. Pavšal se obračuna po 13 din za kilometer. K temu sklepu delavskega sveta je potreben še temeljni pristanek OLO Celje.

Tov. Rajh Vlado ni le dober predsednik DS, temveč tudi dober vodja gramoznice

4. REDNO ZASEDANJE

Po poročilu računovodje podjetja je DS pregledal doseženi rezultat poslovanja v prvem polletju tega leta, ki je naslednji:

1. AKTIVA

Osnovna sredstva (nabavna vrednost, instalacije, odpisni del OS) din 345,144/m
Sredstva skladov in posojila din 150,988/m
Obratna sredstva:

zaloge	199,333	
denarna sredstva	18,000	
terjatve	159,954	
ostalo	13,621	390,908/m

Skupno aktiva din 887,010/m

2. PASIVA

Viri osnovnih sredstev (sklad OS, dobavitelji investicij, posojilo za investicije) din 343,719/m
Skladi podjetja din 156,035/m

Viri obratnih sredstev:

obveznosti do banke	167,559	
upniki	143,676	
proračun in ostalo	56,721	
obv. do kolektiva	15,947	
ostale obveznosti	2,354	387,256/m

Skupna pasiva din 887,010/m

Obračun proizvodnje pokaže za čas od 1. 1. do 30. 6. 1958 naslednji rezultat:

Doseženi celotni dohodek: din 509,467.972
Nastali stroški poslovanja (brez plač) din 368,875.267

Dosežen dohodek din 140,592.705

Razdelitev dohodka:

Prispevek iz dohodka občinam	558.455	
Prispevek iz dohodka federaciji	4,052.180	din 5,010.635
Prispevek v rezervni sklad podjetja		din 1,434.965
Za osebne dohodke (predlog)		din 134,148.005
Razdeljen dohodek		din 140,592.705

Vrši se razprava, kako naj se razdeli oziroma razporedi del dohodka, ki presega osebne dohodke (plače) po tarifnem pravilniku.

Stanje osebnih dohodkov je naslednje:

Dosežena sredstva za osebne dohodke po periodičnem obračunu z dne 30. 6. 1958	din 134,148.005
Izplačani osebni dohodki po tarifnem pravil.	din 122,340.320
Ostane za osebne dohodke nad TP	din 11,807.703

Zaključek razprave glede razdelitve tega presežka je ta, da je potrebno z ozirom na to, da podjetje ob koncu preteklega leta ni izplačalo vseh presežnih sredstev, kot plače, ampak jih je delavski svet razporedil v sklad skupne uporabe za gradnjo stanovanj, se — dajo razporediti čim večja sredstva za osebne dohodke. To je potrebno predvsem zaradi tega, ker je gradbena sezona na višku in je stanje glede delovne sile kritično.

Z ozirom na te okoliščine sprejme DS sklep, da se v skladu s členom 52 in 54 tarifnega pravilnika presežek razdeli tako, da odpade na premijo 20 %, na plače za razdelitev kolektivu pa 80 %. V sklade se po tem obračunu ne dotira, ker je znesek presežka minimalen in ker je bila ob koncu leta dodeljena skladom zadostna vsota. Pravico do deleža iz presežka imajo vsi člani kolektiva, ki so v letošnjem letu zaposleni pri našem podjetju več kot tri mesece.

Po predlogu upravnega odbora je DS sprejel sklep za ureditev tarifnega pravilnika in uvedbo nekaterih novih delovnih mest. Tako so bila uvedena nova delovna mesta pri vodilnem osebju, pri visokostrokovnih uslužbencih, pri srednjestrovkovnih uslužbencih, pri visokokvalificiranih delav-

cih in nekaterih poklicih polkvalificiranih delavcev.

Delavskemu svetu je bil predložen pravilnik o nagradah za izboljšave in racionalizacije. DS je ta pravilnik v celoti potrdil in je tudi objavljen v tej številki Glasila.

Združitev projektivnih oddelkov

Na željo OLO Celje bo v Celju ustanovljeno večje projektivno podjetje v katerega bi se vključili vsi obstoječi projektivni biroji v Celju med njimi tudi naš. DS je sklenil, da se naš projektivni biro priključi skupnemu projektivnemu podjetju pod pogojem, da sedanji uslužbenci našega projektivnega biroja izpraznejo družinska stanovanja last »Betona«, ter da prevzame novo projektivno podjetje vse štipendije, ki jih trenutno daje naše podjetje slušateljem Gradbene fakultete arhitektskega oddelka.

Predsednik republike Josip Broz-Tito v razgovoru s predsednikom OLO Celje, tov. Rikom Jermanom.

Naš mladi fotoamater je ves nasmejan od sreče in zadovoljstva prinesel v uredništvo Glasila posnetek, katerega je uspel napraviti ob priliki obiska našega maršala Tita v Celju

Reorganizacija u gradbeništvu

V tem času v celjskem okraju intenzivno proučujemo gradbeništvo in gradbene obrti. Da bi bili vsi gradbeni kolektivi, kot najbolj zainteresirani spoznani v celoti s predlogi, ki pomenijo radikalno spremembo za to panogo, vam jih na tem mestu na kratko posredujem.

1. V zadnji številki glasila smo na kratko poročali o študiji o specializaciji in kooperaciji v gradbeništvu. Vodilni ljudje v Celju, predvsem predsednik OLO tovariš Jerman Riko, so pokazali izredno zanimanje za izsledke tega referata ter izrazili tudi željo, da bi se predlogi konkretizirali na razmere našega okraja in uresničili v praksi. V ta namen je bila imenovana s strani okrajnega ljudskega odbora posebna komisija, ki te predloge sedaj pripravlja.

Kot prvi najbolj pereči problem se sedaj obravnava reorganizacija stavbene obrti, ki v kapaciteti in tudi po stopnji organizacije dela najbolj zaostaja.

Kot drugo nalogo proučuje vzporedno komisija tudi organizacijo samih gradbenih podjetij, sodelovanje z industrijo gradbenega materiala, organizacijo projektiranja itd. Načelnim predlogom naše komisije so prilagojeni že tudi predpisi o stanovanjski izgradnji v občini Celje, ki služijo obenem tudi kot osnova za predpise ostalih občin okraja.

Predlogi komisije so dobili svoj odraz tudi v okrajnem perspektivnem planu, prav tako pa tudi v predlogu 5-letnega plana občine Celje. Iz vsega tega sledi, da je v teku vsklajena velikopotezna akcija za reorganizacijo in napredek gradbeništva v našem okraju.

Predlogi, pa bodo ostali seveda samo mrtva točka, če jih ne bodo prav v temelj razumeli in osvojili naši gradbeniki. Že samo dejstvo, da se organizaciji naše panoge v samem okraju posveča tolikšna pozornost, pomeni važen pozitiven korak naprej v gledanju na gradbeništvo. To je seveda posebno v današnjem času lahko razumljivo.

Pred vsemi komunami je eden najtežjih problemov — stanovanjska izgradnja. Ogromen obseg te izgradnje in seveda s tem zvezanih stroškov upravičuje napore, da se ta izgradnja temeljito prouči, tako, da bi se tako čimbolj racionalizirala, pocenila in kar je tudi važno pospešila. Ugotovimo lahko torej predvsem eno: Merodajni forumi v našem okraju in verjetno

tudi povsod drugod, so zelo živo zainteresirani na napredku gradbeništva in so pripravljeni, seveda v mejah realnih možnosti, storiti vse, kar je v njihovi moči za napredek naših podjetij in obratov.

Od gradbenih in ostalih z našo panogo tesno povezanih kolektivov pa seveda zavisi, če bo ta akcija dala rezultate, ki se upravičeno pričakujejo. Cilj ukrepov, ki se pripravljajo je doseči, da bi bila naša gradnja, prav posebno pa še stanovanjska, vzorno organizirana, kvalitetna, hitra in čimbolj poceni. Gradbeniki točno vedo kakšne mere so bile potrebne v industriji, ker so si postavili iste cilje. Za doseg takšnih smotrov so se v industriji obnesle predvsem: mehanizacija, to je zamenjava ročnega dela s strojnim delom; serijska odnosno masovna proizvodnja, to je proizvodnja velikega števila enakih artiklov — proizvodov; specializacija tovarn odnosno obratov, kar pomeni, da se osredotočijo na izdelke samo določenih vrst proizvodov, da se za tako proizvodnjo specialno organizirajo, usposobijo, strenirajo; dobra priprava dela, točno vnaprej proučeni tehnološki proces, ki preprečuje zastoj, določa v naprej točno nalogo vsem sektorjem dela v podjetju itd.

Priprava dela mora biti dolgoročnejša, to se pravi perspektivna, planiranje razvoja, dolgoročna pogajanja, po drugi strani pa tudi kratkoročna, to je operativna priprava.

Kooperacija, odnosno koprodukcija med sorodnimi podjetji odnosno poslovnimi partnerji, kar je v ozki povezanosti s specializacijo, je seveda nujna. V tem primeru posamezno podjetje izdeluje torej le tiste proizvode, za katere so se specializirali, torej tiste, pri katerih se najracionalneje, to je najsmotrneje koristijo sredstva, stroji, investicije ter strokovni kadri.

Beseda **kooperacija** pomeni pogodbeno poslovno sodelovanje med podjetji. Tako lahko sodelujejo podjetja n. pr. pri nabavi, prodaji, študijah, pri laboratorijskih preizkušnjah, pri nakupu, licitacijah, pri gradnji skupnih skladišč itd.

Koprodukcija pa pomeni neposredno sodelovanje v sami proizvodnji. Tipični primer koprodukcije je gradnja stanovanjskih objektov, kjer redno sodeluje v sami izgradnji vedno več podjetij predno je objekt gotov. Drug primer so n. pr. strojne tovarne, ki sestavljajo dele strojev, ki so

bili izdelani v več tovarnah. TAM ima n. pr. nad 40 koproducentov itd.

S študijo, ki sem jo že omenil, je bilo dokazano, da veljajo tudi v gradbeništvu za dosego hitrega tempa napredka v bistvu isti prijemi, le da jih je seveda potrebno prilagoditi posebnostim v naši panogi. Ukrepi, ki so povzročili nesluteno hiter in uspešen razvoj industrije so torej tudi elementi napredka v gradbeništvu. Sele osvojitve teh metod in načel je omogočila industriji, da je postala to, kar je danes. Gradbinci dostikrat z neprikrito zavistjo gledamo na industrijo, na njene pogoje in razmere. Pozabljamo pa pri tem, da je bil tudi tam težak začetek, da je terjal mnogo dobre volje, napora in predvsem naprednega gledanja. Izkušnje iz industrije lahko naša panoga zelo bogato izkonisti, saj nam iste omogočajo takšen razvoj neprimerno bolj pospešiti. Zato pa so potrebna predvsem in na prvem mestu napredna gledanja na te probleme, gledanje preko plota, velikopoteznost v vsem. Sele metode in prijemi v industriji, ki sem jih torej omenil so omogočili, da so te panoge postale — kot pravimo — visoko akumulativne, to je takšne, ki ustvarjajo veliko presežno vrednost, visoko rentabilnost, visok dobiček. V novih pogojih delitve dohodka so seveda visoko akumulativna podjetja in stroke upravičeno znatno na boljšem. Ker pač več prispevajo k povečanju narodnega dohodka, so polno upravičena, da so za proizvodne uspehe bolje nagrajena.

Ako bo šlo gradbeništvu po stopinjah kot jih mi predlagamo, to je po stopinjah postopne industrializacije, bo postopoma seveda postajala tudi rentabilnejša, donosnejša panoga. To pa je seveda tudi edina pot, ki vodi k izboljšanju razmer v naši stroki, predvsem k povečanju osebnih dohodkov in k stabilizaciji razmer v naši panogi. Pot napredka in pot lepše perspektive, to je naš namen. Gradbeni kolektivi morajo predvsem ta naš namen res dobro in pravilno razumeti in sem mnenja, da potem tudi ne bo težav pri ostvaritvi naše predlagane reorganizacije.

Osnovni predlogi komisije so naslednji:

1. **Priprava dela.** Komisija je mnenja, da morajo občine v našem okraju izdati enotne predpise za stanovanjsko izgradnjo, ker bi sicer različni predpisi pomenili znatno oviro pri naši zamišljeni organizaciji. Prav tako je mnenje komisije, da mora okrajni ljudski odbor izdati enotne predpise za projektiranje in revizijo projektov za stanovanjsko izgradnjo. To je razumljivo, ker gre tu v glavnem za tipske načrte,

ki morajo biti izdelani z največjo natančnostjo, točno prekalkulirani, tako, da izvajalci ne bodo imeli večjih težav pri izvaajanju del. Za takšno delo je treba v okrajnem menilu usposobiti močno projektivno podjetje, ki bo imelo kader, ki bo kos tako postavljenim nalogam. Prav tako je komisija bila mnenja, da je potrebno, da se predvsem kot organizatorja stanovanjske izgradnje določi zavod za stanovanjsko izgradnjo kot enotni veliki investitor. Le-ta bo zbiral naročila podjetij, zavodov, ustanov, pripravljal in nadziral izdelavo načrtov, organiziral velika gradbišča ter oddajal in nadziral samo gradnjo. V takem zavodu vidimo osnovne možnosti z velikopotezno organizacijo gradbenih del, v čemer so pravzaprav glavni elementi pocenitve stanovanjske izgradnje.

Komisija je prav tako določila pravo vlogo tudi stanovanjskim zadrugam, ki naj bi bile predvsem mobilizatorji sredstev predvsem privatnih stanovanjskih interesentov, ki bi se združevali v take interesne zadruge, v sklopu podjetja, ali skupine podjetij in tako pripomogli k reševanju stanovanjska vprašanja.

2. **Organizacija gradbenih izvajalcev.** Kar se tiče gradbenih podjetij je komisija po proučitvi številnih možnih variant, ki sicer vse pomenijo znaten korak naprej, končno prišla do zaključka, da naj bi se organiziralo iz sedanjih celjskih podjetij, razen Gradisa, eno močno podjetje z **notranjo specializacijo**. Tako podjetje bi imelo okoli 2 do 2,5 milijarde letne kapacitete, kar je ravno pravilen obseg, da je možno tako gradbeno podjetje res dobro organizirati. V podjetju bi obstojali specializirani gradbeni obrati in sicer:

- obrat za zemeljska dela in kanalizacijo ter pilotažo;
- obrat za betonske elemente in prednapeti beton, eventualno z betonarno;
- obrat za zidarska dela;
- obrat za tesarska dela;
- obrat za omete;
- obrat za oder.

Prav tako naj bi bili v sklopu podjetij po možnosti tudi vsi večji investicijski obrati gradbene dejavnosti za vse vrste obrti in instalacijskih del. Tako predvidevamo v tem sklopu še:

- obrat izdelkov iz žlindrenega betona ali lahkega betona;
- obrat cementnin in teraca (umetni kamen);
- obrat mizarstva (vsaj en del);
- obrat pečarstvo;

- obrat soboslikarstvo;
- obrat vodne instalacije;
- obrat elektroinstalacije;
- obrat kleparstvo;
- obrat strojno ključavničarstvo;
- obrat steklarstvo.

Razen tega pa bi bili nujni v podjetju še servis za popraviljanje strojev, avtopark in strojni park za težko mehanizacijo.

Komisija se je odločila za tak predlog, ker združuje v sebi največjo garancijo, da bo vprašanje res rešeno na vsestransko zadovoljiv način.

Prednosti takega velikega podjetja, katere lahko pričakujemo, so predvsem:

- da bi bilo podjetje maksimalno ekonomično glede stroškov uprave, glede koriščenja strojev, kapacitet, glede samih investicij in kadrov;

- najlažja in najboljša koordinacija dela;

- podjetje bo imelo veliko operativnost, gibčnost, bilo bi finančno močnejše;

- v podjetju bi bili maksimalni pogoji za dobro organizacijo, za študijsko delo, za vzgojo kadrov, za napredek;

- podjetje bi lahko res smotno uvažalo specializacijo brez rizika, da bi to imelo neugodne gospodarske posledice in

- kar je prav tako končno zelo važno, v takem podjetju bi bili vsi pogoji, da bi se ustalila delovna sila, s čimer bi seveda silno porasla njena strokovnost, lažje bi podjetje reševalo težavne probleme standarda, to je menz, stanovanj itd.

Poleg te variante je komisija temeljito proučila možnosti samostojnih specializiranih obratov, vendar se je pokazalo, da bi ustvaritev takih obratov bila v precejšnji meri riskantna, ker kljub namenskim sklodom še vedno lahko nastopajo večje spremembe v strukturi in sestavi po vrstah dela in bi bilo v takem primeru lahko eno ali drugo podjetje od časa do časa v težavnem položaju. Veliko podjetje pa take sunke lažje prenese, ker je v podjetju tudi z ozirom, da so to vendar sorodna dela, še vedno mogoče uporabiti tudi specializirane delavce iz drugega obrata na drugih delih.

Prav tako bi takšna organizacija, to je organizacija z več samostojnimi specializiranimi podjetji zahtevala pravzaprav dvojno upravo. Organizirati bi bilo potrebno namreč poslovno združenje teh podjetij, s čimer bi se uprava in seveda tudi stroški podvojili. Prav tako bi verjetno nastale težave, ker bi prišli lahko do trenj, kar bi seveda zaviralo operativnost, gibčnost podjetja itd.

Pomisleki, da z novo organizacijo odpravljamo konkurenco, niso na mestu. Tu ostane še vedno močno podjetje »Gradis« s svojimi gradbišči v Celju in Šoštanju, končno pa so tu seveda še vedno ostala bazenska podjetja, odnosno podjetja iz drugih republik; saj imamo tako n. pr. že v Celju primer, da dela pri nas eno največjih gradenj — to je regulacijo Savinje — zagrebško specializirano podjetje.

Ako bomo uspeli v novem podjetju združiti vse razpoložljive kadre sedanjih podjetij, bo novo podjetje po kapaciteti, zaradi znatno boljše organizacije dela najmanj 20 % močnejše kot dosedanja. Kot

Posnetek z gradbišča »Beton« Velenje

takšno bo seveda prisiljeno prevzemati vsa razpoložljiva dela v okraju in tudi izven njega, ako bo hotelo seveda res uspešno prosperirati.

Gradbena obrt:

Komisija je ugotavljala stanje in možnosti razvoja gradbene obrti. Na žalost anketa, ki smo jo v ta namen razpisali, ni uspela tako kot smo mi želeli. Kljub temu smo dobili vsaj grobo sliko stanja in razmer v katerih se gradbene obrti nahajajo. Značilnosti sedanje organizacije stavbene obrti so naslednje:

- a) mali razdrobljeni obrati,
- b) nizka obrtna stopnja organizacije in delitve dela,
- c) proizvodnja po posameznih naročilih,
- d) majhne kapacitete so nesposobne za prevzem velikih del,
- e) draga, neekonomična proizvodnja.

Pri obravnavanju vprašanja razvoja gradbene obrti moramo upoštevati, da gre tu za zelo značajan faktor v naši investi-

cijski izgradnji in da je v bistvu nesmotrno obravnavati to vprašanje obrtniško. Z ekonomiko izvajanja investicijskih del je nujno in glavno tudi povsem možen prehod v industrializacijo gradbene obrti. Pod industrializacijo, ki jo v tem primeru ni treba pojmovati povsem dosledno, je smatrati predvsem standardizacijo, tipizacijo, serijsko proizvodnjo, na zalogo ter načelo, da se v proizvodnji strogo loči izdelava, ki naj se vrši samo v obratu ter montaža, ki se vrši na zgradbah. Takšna smer nujno zahteva ogromen obseg predvsem stanovanjske izgradnje, ki se bo iz leta v leto še večala. Ti razlogi prav narekujejo, da bo potrebno v tej panogi ločiti:

a) obrate, ki imajo pogoje za industrializacijo in ki bodo izvrševali investicijska dela,

b) obrate, ki naj bi izvrševali izključno uslužnostna dela, popravila in specialne izdelke.

Pri presojanju razvoja posameznih obratov gradbeno obrtnih strok smo striktno izhajali iz gornjih načel. V zvezi z gornjimi ugotovitvami bo potrebno:

1. osigurati izbranim perspektivnim obratom potrebna investicijska sredstva,

2. manjše socialistične obrate priključiti večjim perspektivnejšim,

3. privatne obrtne obrate razvijati kot uslužnostne,

4. pogoje za industrializacijo imajo predvsem obrati v sklopu velikega gradbenega podjetja, ker nudi takšna povezava možnost boljše koordinacije in operativnosti.

Na osnovi teh načel bi komisija izdelala natančnejši predlog, in sicer v tem smislu, da bi naj dosedanjí največji in najboljše urejeni obrati bili osnova na katerih bi se gradilo naprej. V te tako imenovane perspektivne obrate bi naj družba vlagala

izključno vse investicije tako, da bi se ti res najsoodobnejše opremili. Vsem obratom bo potrebno pomagati s tehničnim kadrom, potrebno bo izdelati notranjo organizacijo teh obratov tako, da bi se ti pač res vsestransko uredili, kar je predpogoj za napredek. Po možnosti naj bi vsi ti obrati bili v sklopu tega predlaganega velikega gradbenega podjetja zaradi čimboljše koordinacije dela. Izjema so obrati, ki delajo na zalogo, kot n. pr. Mizarstvo itd.

Gradbena industrija

Komisija je mnenja, da bi se moralo novo podjetje tesno pogodbeno vezati s proizvajalci gradbenega materiala, predvsem v našem okraju.

Prav tako je že v delu investicijski program za nabavo transportne opreme, predvsem za transport opeke. Prav tako se pričuje možnosti izdelave raznih novih gradbenih materialov v našem okraju; konkretno se bo zgradila tovarna za izdelke iz lurgi pepela v Šoštanju, pričuje se možnost izdelave lahkih betonov, za kar so dani vsi pogoji, prav tako pa se bo tudi še naprej razvijala proizvodnja žlindrinah izdelkov.

Zaključek:

Na kratko sem vam posredoval glavne predloge, ki jih je izdelala komisija okrajnega ljudskega odbora. Z veseljem lahko konstatiramo, da to delo ni ostalo samo na papirju, ampak da se gotovi ukrepi že ostvarjajo. Predvsem je napravljen že precej važen korak naprej v organizaciji projektiranja, osnovan je že Zavod za stanovanjsko izgradnjo, izdelani so predpisi odnosno so v pripravi itd. Še bolj važno pa je, da kažejo vsi pristojni forumi vso pripravljenost, da nam gradbincem pri tem delu dejansko pomagajo. Rupret Franc

POMEMBNO POSVETOVANJE

Dne 25. t. m. je bilo na okrajnem ljudskem odboru posvetovanje vseh gradbenih podjetij, ki jih je sklical občinski ljudski odbor Celje.

Posvetovanja so se udeležili tudi sekretar OK ZKS tov. Simonič Franc, predsednik OLO tov. Jerman Riko, podpredsednik OLO tov. Cvenk Miran, sekretar občinskega komiteja ZKS tov. Pelko Cveto, tov. Divjak, predsednik ObLO tov. Svetek Andrej ter zastopnika zvezne gradbene zbornice tov. dr. Orožen in tov. Trobec. Prav tako so bila na posvetu zastopana vsa

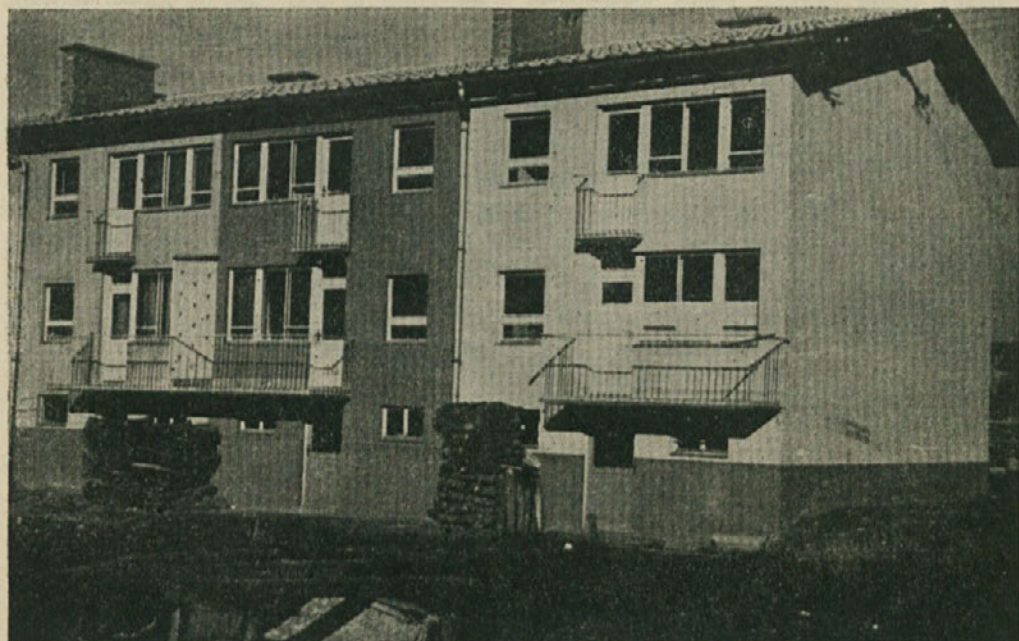
celjska gradbena podjetja. Kolektive so zastopali direktorji, predsedniki DS, predsedniki sindikalnih podružnic ter sekretarji osnovnih organizacij ZK.

Poleg gradbenih podjetij je bilo na tem posvetu zastopano tudi podjetje Cementina Celje.

Na konferenci je v imenu komisije za proučitev razvoja gradbeništva poročal tov. Rupret Franc. Podal je kolektivom predloge za reorganizacijo gradbeništva in gradbene obrti. Isti so priloženi v posebnem članku.

Poročevalec je svoja izvajanja zaključil s tem, da je treba predloge obravnavati predvsem s stališča družbe in stališča samih gradbenih delavcev. Prikazal je, da prinaša predložena reorganizacija možnost skoro 500 milijonov prihranka v enem letu pri investicijah v okrajnem merilu, kar je seveda za družbo izredno pomembno, saj

blematična in da se uporno iščejo načini, kako bi se razmere v tej panogi uredile. Obseg investicijske izgradnje se namreč iz leta v leto veča, medtem ko produktivnost v gradbeništvu celo pada, kar je seveda za našo družbo izredno boleče. Zato je prav z vidika skupnosti izrednega pomena vsaka akcija, ki kaže rešitev tega težkega

Vrstne hiše tipa ILI

pomeni ta znesek izgradnjo ca. 250 stanovanj na leto več kot do sedaj. Po drugi strani so predlogi v interesu predvsem gradbenih delavcev, saj prinaša takšna reorganizacija višjo produktivnost dela in s tem seveda izboljšanje gmojnega položaja delavcev. Ker je temu brez dvoma tako, je treba pri razmotrivanju teh predlogov pustiti v določeni meri interese dosedanjih podjetij in seveda tudi ozke osebne interese na strani.

Predloge so podprli še ostali člani drugih gradbenih kolektivov, predvsem Stavbenika, Svingrada in direktor Cementnin. Pomemben prispevek k uspehu posvetovanja so dali s svojo diskusijo najodgovornejši okrajni voditelji.

Tovariš Simonič je v svojih izvajanjih najprej poudaril, da je gradbeniška panoga že celo dobo po osvoboditvi najbolj pro-

blematična. Prav takšna pa je akcija, ki se tu načenja ter je zato še tembolj pomembna. Vsi ekonomski in organizacijski razlogi govore za to, da smo na pravi poti.

Prav zaradi pomembnosti akcije se moramo zavedati vse odgovornosti, če bi zaradi napačnih osebnih stališč nastale težave. Prepričan je, da je treba s to akcijo takoj pristopiti h kolektivom gradbenih podjetij samih. Prav od vas, ki ste na posvetovanju zbrani, je odvisen uspeh te akcije.

Končno je poudaril, da bodo imeli vsi, predvsem pa vodilni kadri v novem podjetju znatno večje pogoje napredka za svoj razvoj.

Tovariš Riko Jerman je bil mnenja, da pomenijo predlogi komisije še posebno zato, ker se prvič ostvarjajo prav pri nas, našo obvezo, da jih podpremo. Predlogi

bodo uresničeni, če bomo mi vsi, ki smo tukaj zbrani, to zavestno hoteli. Marsikatera lepa zamisel propade, če se zanjo bori le en del ljudi, drugi pa vlečejo nazaj. Zato je takoj, prav od začetka važno, da ne bomo dopustili, da bi pri obravnavanju tega problema prevladali sebični, ozki interesi.

interesiranim podjetjem obrazložene predloge.

Člani komisije bodo na željo te predloge tolmačili v samem kolektivu, da bi bile razprave res temeljite.

2. Delavski sveti vseh podjetij naj imenujejo v koordinacijski odbor po dva predstavnik. Ta odbor bo začel pripravljati

Novi avtobus podjetja je bil letos maksimalno izkoriščen. Poleg prevoza delavcev na delo in z dela, je vozil dopustnike vsakih 14 dni v počitniški dom v Piran. Proste nedelje pa so koristile sindikalne podružnice podjetja za bližnje in daljne izlete

Dr. Orožen je označil to akcijo kot edinstveni primer v naši državi, ter je izrekel priznanje ljudem, ki so njeni iniciatorji. Obljubil je polno podporo zvezne gradbene zbornice tako v materialnem kot v organizacijskem pogledu. Apeliral je, da bi se naj cela organizacija res temeljito pripravila, saj jo bodo z zanimanjem opazovali gradbinci cele naše domovine.

Predlagal je, da bi novo podjetje izvedlo poizkusni sistem nagrajevanja, kar bi omogočilo še bolj vzbuditi iniciativo članov kolektiva.

Posvetovanje je sprejelo naslednje zaključke:

1. Komisija bo takoj dostavila vsem za-

organiziranje novega podjetja v tesni sodelavi s komisijo.

3. Podjetja prevzamejo vse stroške študijsko-raziskovalnih del v sorazmerju vrednosti bruto proizvodnje.

Stroški bodo znašali ca. 1.500.000 din.

4. Na osnovi diskusije v kolektivih naj podjetja pošljejo komisiji svoja stališča, pripombe in nove predloge, ki se bodo temeljito proučili.

5. Komisija naj organizira pod pokroviteljstvom okrajnega ljudskega odbora posvetovanje vseh gradbenikov v okraju Celje. Na tem posvetovanju naj se predvsem prouče kadrovska in strokovno-tehnična vprašanja.

Rupret Franc

Gradbeni kolektivi in reorganizacija

Pred gradbenimi kolektivi je izredno važen predlog, ki jih vse postavlja pred dejansko odločilno alternativo njihovega razvoja: — ali po stari poti primitivizma, obrtniških metod, nesigurnosti, neperspektivnosti itd.

— Ali po novi poti — specializacije, industrializacije, dolgoročnih pogodb, ureditve razmer, ustalitve in prosperitete kadrov — skratka — **napredka**.

Prvo alternativo doživljamo s sedanjo organizacijo. Resnica je, da tudi pri takšni organizaciji obstoječa podjetja lahko napredujejo. Iz številnih prav posebnih razlogov, posebno podanih pogojev same gradbeniške panoge pa je s takšno organizacijo napredek izredno težak (menjavanje strukture del, nesigurnost dobivanja del, gomilanje del na jesen, zimo itd.).

Gradbena proizvodnja je na obrtni stopnji, razvoj pa traja vsaj delno predvsem v industrijski metodi proizvodnje. To pa je mogoče le pri velikopotezni organizaciji dela, na velikih gradbiščih, s prefinjeno organizacijo itd.

Prav v Celju so bile letos izdelane številne študije, s katerimi je predvsem **ekonomsko** dokazano, da prav vsi argumenti govore za radikalne spremembe v sami organizaciji gradbeništva in da isto v sedanjih organizacijskih formah ne more dovolj naglo napredovati.

Ekonomski dokazi za nujno potrebo reorganizacije so podani na drugem mestu. Tu bi poudarili samo to, da **skupnost ne sme ravnodušno gledati tega razvoja** ne sme ga prepustiti stihiji, ampak ga **mora pravilno usmerjati**.

Tako investicijska, v naslednjih letih pa še prav posebno stanovanjska izgradnja bo zavzemala v našem okraju izreden obseg (3,0 do 3,5 milijarde) vrednosti gradbenih in obrtniških del. Strokovnjaki so s podrobnimi študijami dokazali, da je možno s pravilno organizacijo, ki obsega seveda cel kompleks od investitorskih preddel do predaje in vseljevanja objektov, doseči 15 do 17 % znižanja cene. To pa pomeni na leto okoli 500 milj. dinarjev! Ako so tu res takšne možnosti, kar so potrdile številne analize in tudi pozitivne ocene vodilnih gospodarstvenikov naše republike, bi bilo pač skrajno neodgovorno, takšnih možnosti ne izkoristiti.

Prav to je razlog, da vsi pristojni forumi našega okraja in občine zahtevajo nuj-

no takšno reorganizacijo, ki bo te možnosti lahko v celoti izkoristila. Ta splošna zahteva je dobila svoj odraz v jasnih določilih družbenega plana gospodarskega razvoja OLO Celje, v novih stanovanjskih predpisih itd.

Ekonomski dokazi so tako neizpodbitni, tako močni in tako pomembni, da tej reorganizaciji s te plati ni moči utemeljeno ugovarjati. Osebnostno sem mnenja, da je v dobi, ko z največjimi napori delamo predvsem za dvig standarda naših ljudi, naša prva naloga iskanje vseh možnosti, ki nam k temu cilju efikasnejše pomagajo. Prav s tega stališča je zato naša akcija tembolj pomembna in mislim, da pri nas ni človeka, ki tega v sedanjem času ne bi hotel pravilno razumeti.

Tu smo dosedaj predvsem opozorili na ekonomske interese skupnosti za takšno reorganizacijo. Ker pa bo od sedaj naprej težišče obravnav v samih gradbenih in gradbeno-obrtniških kolektivih, je predvsem važno, da preanaliziramo interese gradbenega delavca.

Kot je v samih študijah vprašanje dejtalno preanalizirano, je reorganizacija v prav takšni ali pa celo še v večji meri v korist vsakega posameznega gradbinca. Združeno podjetje bo veliko podjetje s 2000 do 3000 milj. kapacitete. Očitno je, da je že sama veličina podjetja, s predpogojem, da bo res dobro organizirano, jamstvo za stalnost, za uspešen razvoj vsakega posameznika, za specializacijo, za hitrejšo pridobivanje strokovnosti, večje možnosti vzgoje, zagotovitev boljših delovnih pogojev, lažje reševanje problemov prehrane, stanovanj, letovanj itd.

Bistvene važnosti pa je tudi s stališča delavca njegova **ekonomska prosperiteta**. En del le-te smo nakazali že zgoraj. Specializacija nujno vleče s seboj boljše delovne metode, delavec dosega znatno višjo storilnost in seveda tudi boljšo plačo. Ako navedemo samo dva primera iz podjetja »Beton«: pričuven tesar se je specializiral za postavljanje cevni odrov in presega normo za 150 do 200 %, medtem ko jo ostali komaj dosegajo.

Zidar, ki se je specializiral za omete, presega normo za 60 do 100 %, medtem ko je znano, da se sicer te norme s težavo dosegajo. Še važnejše je seveda vprašanje produktivnosti podjetja kot celote.

Mi pristopimo k reorganizaciji z jasnimi ciljem, da bi specializirane obrate tega velikega podjetja čim bolj opremili, mehanizirali, jim dali sodobno specialno opremo itd.

Skupno kombinirano delo oblastnih forumov preko solidnega planiranja, ki bo upoštevalo tudi upravičene zahteve gradbeništva, preko Biroja za stanovanjsko izgradnjo, kooperacijo z gradbeno industrijo, sodelovanjem s projektanti itd., bo omogočilo neprekinjeno delo vseh specializiranih obratov in polno koriščenje mehanizacije.

Dvigati produktivnost dela, pomeni **z manj delovne sile izvršiti več, doseči večjo količino in večjo vrednost proizvodnje**. Novi sistem delitve dohodka prav takšno organizacijo jasno vzpodbuja. Zato prav v sistemu nove delitve dohodka dobiva mehanizacija gradbeništva (s predpogojem, da se ista polno koristi) izreden pomen. Ker je le-ta draga, ne moremo dopuščati tki. svaštarenja — splošnih podjetij, ampak le specializirane obrate, ker je investiranje vanje najbolj smotno.

Naš namen je, mehanizirati novo podjetje do skrajne mere in tako temeljito izpremeniti tudi akumulativnost podjetja. To bo seveda predvsem tudi v korist samih delavcev, **ker bo takšna organizacija znatno vplivala na povečanje osebnih prejemkov**.

Seveda je predpogoj za to, da bo novo podjetje od samega začetka dobro organizirano.

V ta namen se bodo meseca decembra t. l. pripravile vse potrebne študije, poslovnik podjetja in obratov itd., tako, da bodo res dani vsi pogoji, da bo organizacija tako kot je predvidevano tudi stekla.

Gradbeni delavci že leta sem niso zadovoljni s stanjem v gradbeni panogi. To akcijo smo poleg drugih vzrokov zastavili **tudi zato, da bi dal naš okraj vzgled, na kak način je možno sanirati, ozdraviti razmere tudi v naši panogi**.

Čeprav bomo morali, ob ostvaritvi teh radikalnih sprememb ponekod v temelju izpremeniti naše dosedanje, heterogene, notranje načrte in se podrediti temu velikemu, skupnemu, a tudi najperspektivnejšemu, nas naj pri tem vodi dejansko zavest, da gre tu poleg vsega drugega za in zelo važnega predvsem za izboljšanje pogojev naših gradbenih delavcev.

Mi vemo, da bo pri tej reorganizaciji potrebno zelo tankovestno obravnavati vprašanje razpoložljivih kadrov, tako da bo

res vsak prišel na mesto, za katero ima veselje in za katero bo najbolj usposobljen.

To vprašanje naj bi reševala skupna medpodjetniška komisija. Na tem mestu lahko rečemo, da je perspektiva prav za vse kadre v novem podjetju znatno ugodnejša kot v starem.

V kolikor bo dejansko nekaterih zelo maloštevilnih delovnih mest manj, pa lahko iz samega predloga strukture novega podjetja vidimo, da bodo potrebna številna nova odgovorna delovna mesta. Ljudi za ta mesta torej nikakor ne bo preveč, ampak jih bo, v to smo prepričani, še manj-kalo.

Koristi, ki jih od te akcije, ki bo lahko vzor drugim sličnim akcijam v naši domovini — pričakuje skupnost in vsak gradbeni strokovnjak in delavec — so tako velike, da je nujno pri tem pozabiti na trenutno čisto osebne interese, ker tega seveda niti gradbeni delavci niti odgovorni ljudje ne bodo mogli niti smeli dopustiti.

Naloga komunistov in sindikalnega aktiva je, da vsem delavcem res pravilno tolmači pomen akcije. Ako bo tudi poslednji delavec vedel, da gre toplot dejansko zanj samega, potem nam vsem skupaj ne bo težko nadaljnje delo.

Seveda je nujno, da odgovorni ljudje, komunisti in sindikalni aktivisti vprašanje najprej temeljito razčistijo sami pri sebi, v svojem krogu. Po potrebi bodo člani komisije, ki so študijo pripravili, radi isto še podrobneje tolmačili.

Organizacije podjetij in vodstvo se morajo zavedati, da nosijo pred skupnostjo polno odgovornost za pravičen nastop pred kolektivom; ako bo to tako, potem smo prepričani, da ne bo težav.

F. Rupret

OBVESTILO

Meseca decembra se prične tečaj za dosego kvalifikacije iz poklicev: zidar, tesar, betonerc, železokrivec in upravljač gradbenih strojev.

Prijave je poslati v personalni oddetek direkcije.

Pogoj za sprejem v tečaj je najmanj 36-mesečna praksa v poklicu polkvalificiranega delavca.

Izpiti za dosego polkvalifikacije se bodo pričeli v mesecu novembru. Kandidati naj se prijavijo do 10. novembra letos.

Pogoji razvoja in napredka gradbene obrti

Razvoj tako imenovane stavbinske obrti je tesno povezan z razvojem in napredkom gradbeniške panoge v celoti. Zato mora biti ta razvoj skladen in organsko povezan z razvojem gradbeništva in gradbene industrije.

Značilnosti sedanje organizacije stavbne obrti so:

- da so obrati majhni in razdrobljeni;
- stopnja organizacije dela je nizka — obrtniška;
- proizvodnja se odvija na osnovi posameznih naročil;
- male kapacitete so nesposobne za prevzem večjih del;
- posledica tega je draga in neekonomična proizvodnja.

Pri obravnavanju vprašanja razvoja gradbene »obrti« moramo upoštevati, da gre tu za značilen faktor v naši investicijski izgradnji in da je v bistvu nesmotrno obravnavati to vprašanje strogo obrtniško. Za ekonomiko izvajanja investicijskih del je nujen in v glavnem tudi povsem možen prehod v industrializacijo gradbene obrti.

Pod industrializacijo, ki je v tem primeru ni treba pojmovati povsem doslovno, je smatrati predvsem: standardizacijo, tipizacijo, serijsko proizvodnjo na zalogo ter načelo, da se strogo loči — izdelava, ki se naj vrši v obratu (tovarni) in montaža na zgradbi.

Takšno smer nujno zahteva ogromen obseg predvsem stanovanjske izgradnje, ki se bo iz leta v leto še večal.

Ti razlogi narekujejo, da bo potrebno v tej panogi ločiti:

a) obrate, ki imajo pogoje za industrializacijo in ki bodo izvrševali investicijska dela;

b) obrate, ki naj bi izvrševali izključno uslužnostna dela (popravila in specialni izdelki).

Pogoji za napredek

Po mojem mnenju je tudi za gradbeništvo kot celoto osnovni pogoj, da se gradbeniška obrt **vzporedno** razvija. To pa se da ni slučaj.

Medtem ko se v večini primerov vsaj groba gradbena dela v redu razvijajo, pa tempo del, čim se prične z notranjo izdelavo objekta, redno v znatni meri popusti.

Kot primer navajamo, da niso redki primeri, da se objekt v grobem pozida v roku treh mesecev, medtem ko se za dogotovitev potem rabi 1 leto, ali pa še več.

Zakaj je temu tako?

Odgovor na vprašanje daje analiza sedanjega zatečenega stanja:

a) da so obrtni obrati **majhni** in da že zato sami po sebi **nimajo primernih kapacitet za prevzem večjih del**. Zato se oddajajo dela na enem objektu več podjetjem iste stroke.

b) napredek gradbinske obrti se sistematično sploh **ne proučuje**. Vzrok za to je, da je ta obrt nekaj pastorek. Gradbeno podjetje se zanima v glavnem za čiste gradbene probleme; obrtna zbornica ima preveč panog in strok in se ne more temu problemu dovolj posvetiti. Za institute je ta problem »premajhen«, premalo pomemben itd.;

c) ker so obrati v večini primerov majhni, so vodeni povsem na **obrotni način**. Le malo obratov ima tehnika, še manj inženirja. Temu ustrezna je seveda delitev in organizacija dela. Obrati nimajo ugotovljenih tehničnih norm, normativov, operativnih planov itd.

Vse to je tudi vzrok, da obrati ne prevzemajo tujih izkušenj in da se trdovratno zadržujejo konstrukcije, materiali in metode dela, ki so bili osvojeni že pred 50 leti in še več;

d) številni obrtni obrati so povsem samostojni. To ima za posledico:

- da je koordinacija dela slaba;
- da so usluge zelo drage (ker je premalo kapacitet).

Po mojem mnenju bi bilo zato potrebno ostvariti pogoje, ki bi vsestransko zadovoljili, obenem pa tudi garantirali hitrejši napredek.

Ti pogoji so predvsem:

Da bomo kos nalogam, ki **stoje pred nami** predvsem v stanovanjski izgradnji je

Posnetek s celjskega »Otoka«

potrebno, da se organizirajo za posamezne stroke **večji, operativno sposobnejši obrati**.

Taki obrati bi morali biti tako veliki, da bi imeli organizirano proizvodnjo na **industrijski način**, kjerkoli je to mogoče.

Industrializacija proizvodnje pomeni v teh strokah predvsem to, da se čim več proizvodov dela serijsko ali masovno, in to v obratu, medtem ko bi se naj na gradbiščih vršila samo montaža.

Tu samo omenim takšne možnosti glede teracerskih del, vodovodne instalacije, kleparskih del, pleskarskih del (gotova vrata za suho montažo itd.).

Prav tako bi lahko bili takšni veliki obrati samo po sebi nosilci napredka v stroki. Z večjo specializacijo dela (ki je lahko tudi samo notranja delitev) bi šel seveda vzporedno razvoj specializiranih orodij in inventarja, s tem pa bi sigurno v znatni meri porasla tudi produktivnost dela.

Tako bi bili obenem dani tudi vsi pogoji za postopno industrializacijo dela, ako si v gradbeništvu pod tem pojmom predstavljamo serijsko ali masovno izdelavo elementov za **zalogo** in prodajo te montaže.

Pri proučevanju možnosti napredka z ozirom na kompleksno vprašanje gradnje

objektov družbenega standarda, gre po mojem mnenju z ozirom na gradbeno industrijo predvsem za naslednje smotre:

a) doseči **típozacijo** (lahko se uporabljajo interni (bazenski tipi);

b) doseči **koncentracijo** naročil, ker le to omogoča serijsko proizvodnjo;

c) **specializirati podjetja in obrate** s potrebno delitvijo dela;

č) **maksimum možnih del** izvršiti v delavnici, da se skrajša čas na stavbi;

d) fiksirati **optimalno** zaporedje del na stanovanjskih objektih;

e) ustvariti **kontinuirano proizvodnjo** po operativnem planu. Obrtniki se morajo točno držati postavljenih časovnih intervalov po etažah (ali objektih);

f) ostvariti lastno industrijo male obrtne mehanizacije in inventarja;

g) ugotoviti tehnične norme za izdelavo in montažo;

h) **vzgojo kadrov** prilagoditi: specialisti za izdelavo, specialisti za montažo;

i) ostvariti proizvodnjo novih materialov, ki lahko v izdatni meri pospešijo graditev: **umetne obloge, tapete, maso za pod**;

j) doseči, da bodo projektanti in konstruktorji sproti sledili naprednim težnjam s primerno disciplino in enotnostjo pri projektiranju.

RAZVOJ GRADBENO OBRATNIŠKIH STROK V INOZEMSTVU

a) Tesarstvo

Zaradi štednje lesa se največ dela z lepljenimi konstrukcijami izredno racionalnih profilov.

Problem je kvalitetno lepilo in seveda tudi delovne izkušnje.

b) Mizarstvo

Osnova napredka je **tipizacija**.

Postopno se dalje uvaja sistem suhe montaže gotovih vrat, v zadnjem času pa tudi oken, vendar je to zaenkrat precej drago. (Glede tipov oken ni treba čakati na neke zvezne predpise, ampak osvojiti najboljše domače izdelke, ki bi se samo predelali na modul odnosno uporabili za naše razmere korigirane predloge standardov.

c) Cementnine, teraco

Tu gre razvoj v celoti na montažni način. Mokro teraciranje na zgradbah se opušča. Izdelujejo se ploščice v modulskem sistemu. Isto velja za stopnice, preklade itd.

č) Kleparstvo, ključavničarstvo

Tipizacija ograj, žlebov, rešetk, polic, itd. je pogoj za izdelavo na zalogo.

V teh primerih je na mestu vse te elemente konstrukcijsko in ekonomsko najdetaljneje proučiti.

d) Vodovodna instalacija

Tipizacija sanitarnih vozlov, izdelava sanitarnih sten ali kabin kompletno za montažo itd.

Potrebne so precejšnje delovne izkušnje.

e) Elektroinstalacija

Praktična je v-ometna instalacija s kablji iz umetne mase. Odpade vsako dolbenje reg.

Potrebno je več pažnje pri projektiranju teh instalacij, posebno z ozirom na higieno dela in razvoja tako imenovane gospodinjske mehanizacije.

Znana je tudi že montaža električnih kablov v gotove montažne tabele.

f) Kurilne naprave

Domotherm kurjava za standardna stanovanja se je pokazala v inozemstvu kot najbolj praktična.

g) Slikarstvo

Tradicionalni način se zamenjuje predvsem z oblogami iz tapet, umetnih mas itd.

h) Pleskarstvo

Pleskanje v delavnici na zalogo. To izredno pospeši rok izgradnje.

i) Izdelava podov

Intenziven razvoj izdelovanja podov iz umetnih mas (razne paste, ploščice, table itd.).

PROJEKTIRANJE IZ ASPEKTA HITRE GRADNJE

Gradbena operativna vsekakor teži za tem, da bi se gradnja maksimalno pospešila, ker je to važen moment ekonomičnosti (znatno zmanjšanje režije, odpisov itd.). Seveda hitrejši tempo del ne sme iti v škodo **kvalitete** objektov.

Kot tretji važen faktor je enostavnost konstrukcije in enostavnost montaže.

Zato bi morali projektanti iskati torej rešitve, ki bi pomenila **optimum** predvsem vseh teh zahtev.

Problem je seveda enako važen za gradbeništvo kot za gradbeno obrt, in čeprav je kot tak nekoliko splošen, ga pri obravnavanju celega kompleksa vprašanj ne smemo zanemariti.

Takšen koncept reševanja konstrukcije stanovanjskega objekta bi moral imeti predvsem glavni projektant.

Z istega koncepta bi morali biti seveda proučeni vsi **standardi**.

Dokler teh standardov ni, bi bilo pač nujno, da so projektanti detajlov dobri tehnologi specialisti iz posameznih strok.

V zvezi z gornjimi ugotovitvami bo potrebno:

a) zasigurati izbranim perspektivnim obratom potrebna investicijska sredstva;

b) manjše socialistične obrate priključiti večjim, perspektivnejšim;

c) privatne obrate razvijati kot uslužnostne obrate;

d) pogoje za industrializacijo imajo predvsem obrati v sklopu velikih gradbenih podjetij, ker nudi takšna povezava možnosti boljše koordinacije in operativnosti.

F. Rupret

Sklepi Sveta za komunalne zadeve pri Okrajnem ljudskem odboru Celje

Dne 27. septembra 1958 je bila važna seja Sveta za komunalne zadeve OLO Celje, ki jo je vodil tov. Jeras.

Svet je proučil predloge komisije za organizacijo gradbeništva v celjskem okraju.

Po zelo izčrpni diskusiji, ki se je nanašala predvsem na vprašanje konkurenčnosti ter organizacije predlaganega podjetja, je svet predloge komisije v načelu osvojil.

Na seji je bil navzoč tudi tajnik Obrtne zbornice, ki je predloge pozdravil in zahteval, da bo zbornica podprla z vsemi silami to akcijo.

Svet je sprejel naslednje sklepe:

1. Svet osvaja predlog komisije, da se pristopi k reorganizaciji gradbenih podjetij in obrti po predlogu.

Komisija naj v smislu podanih predlogov nadaljuje s konkretnim delom v tem sodelovanju s prizadetimi kolektivi in občinskimi ljudskimi odbori. Reorganizacija naj bi se pripravila s 1. januarjem 1959.

2. Strokovnjaki okrajnega ljudskega odbora naj v sodelovanju s komisijo pripravijo dopolnilne predpise o reviziji projektov, posebno za stanovanjsko izgradnjo.

3. Svet se strinja s predlogom komisije za izvršitev celotnega študija po programu ter apelira na gradbene in ekonomske strokovnjake, da pri tem delu pomagajo, da bi se čimbolje izvedlo.

4. Svet predlaga okrajnemu ljudskemu odboru, da se odobri investicija 3.500.000 dinarjev za projektno biro.

Rešujemo stanovanjsko stisko z združenimi močmi

V novih predpisih za stanovanjsko izgradnjo v Celju je nakazana tudi zanimiva možnost gradnje blokov na principu etažne lastnine.

Z novim zakonom, ki bo po vsej verjetnosti sprejet v letošnji jeseni, se predvideva možnost gradnje blokov z etažno lastnino.

Etažna lastnina pomeni lastninsko pravico nad idealnim delom zgradbe, ki ga označujemo kot 1 stanovanje. Zakon omogoča gradnjo blokov za privatne graditelje, ki bi se odločili za gradnjo v bloku.

Številni razlogi govorijo proti gradnji raztresenih individualnih hišic. Predvsem je tu vprašanje gospodarnosti. Za takšno gradnjo primanjkuje zemljišč, zelo drage komunalne ureditve takšnih redko izgrajenih predelov, pa tudi takšna stanovanja so najdražja. Končno gradnja individualnih hišic terjala od vsakega graditelja za daljšo dobo 10—20 let izrednih naporov in žrtv.

Pri sestavljanju osnutkov predpisov smo proučili možnosti, kako bi bilo moč zainteresirati privatne graditelje za gradnjo v blokih. Ker je takšna gradnja v interesu družbe in podjetij, ki si želijo ustaliti delovno silo, smo predvideli za takšno gradnjo znatno boljše pogoje kot za individualno gradnjo.

Prvo. — Lasten delež graditelja je odrejen na 30 %, medtem ko znaša pri individualni gradnji 50 % in še več.

Drugo. — Predvidena je možnost, da podjetja dotirajo sredstva za stanovanjsko izgradnjo v korist svojih delavcev.

Ta dotacija bi se lahko dala zato, da bi se delavcu hitreje omogočilo zbrati določen delež (en del), drugi del pa zato, da bi za sredstva sklada vezali čim več ostalih sredstev in tako povečali obseg stanovanjske izgradnje.

Cena stanovanj v blokih bo predvidoma znašala od 1.600—2.600 milj. din (po številu ležišč od 3—6). Ako vzamem n. pr. stanovanje s 4 ležišči, po katerem je največje povpraševanje, bi to stalo okoli 1.800.000 din, odnosno s komunalnimi napravami okoli 1.900.000 din, bi znašal lastni delež okoli 570.000 din.

Ako bi podjetje prispevalo k temu deležu polovico, bi bil znesek 285.000 že za mnoge naše delavce, če bi seveda nekaj časa štedili, sprejemljiv.

Seveda bi se morali tudi delavci za dobo, dokler ni dolg kreditnemu skladu v celoti odplačan, vezati na delo v podjetju. Korist bi bila torej vsestranska:

a) občinski fond stanovanj bi se hitreje večal, saj bi se mobiliziralo več sredstev;

b) podjetje bi laže reševalo stanovanjsko stisko kot z lastnimi sredstvi;

c) stanovanjski interesi bi prišli do lastnih stanovanj.

Zakoni točno predpisujejo tudi status etažne lastnine. Točno je določeno na kak način so urejeni odnosi solastnikov glede popravil itd.

Izredna stanovanjska stiska zahteva od nas vseh izrednih naporov. Problema ne

more rešiti nobena občina, niti samo podjetje, brezdvomno je potrebno pritegniti k temu predvsem samce, stanovanjske interese.

Podjetja lahko pri odobravanju dotacij upoštevajo socialni položaj delavcev, odnosno število članov družine in temu ustrezno prilagodijo njihovo višino. Dotacije so potrebne predvsem samo nižjim kategorijam delavcev in uslužbencev.

F. Rupret

Visok obisk v našem počitniškem domu

Dne 20. julija smo dobili v Betonovem domu v Piranu nepričakovan visok obisk, ko je nenadoma prispel predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije tov. Miha Marinko s svojo soprogo tov. Mico v spremstvu predsednika občine Piran. Gostje so si ogledali dom in nato še verando od koder je krasen razgled ob naši slovenski obali vse tja do Trsta. Tov. predsedniku sta tolmačila razmere v domu tov. direktor in moj oče. Iz razgovora sem posnel, da je tov. Mihi zelo všeč dom, posebno pa so se mu zdele pravilno določene penzioniske cene, ki vodijo račune tudi o delavcih z nizkimi plačami.

Ob koncu razgovora sem se ojunal in prosil tov. Mico: »Ali boste naprosili gospoda soproga, da bi Vas smel fotografirati?« Odgovorila mi je: »Če bo gospod dovolil pa res ne vem!« Odgovor me je poparil, hitro sem se zavedel in popravil: »Kaj pa tovariš?« Tov. Mica se je nasmejala: »To bo pa že šlo.« Nato sem z velikim

V lepo urejenem počitniškem domu »Betona« v Piranu je zaključena letošnja sezona. Zanimanje članov kolektiva za koriščenje dopusta v počitniškem domu je bilo izredno veliko. Kapaciteta doma je bila kar premajhna, posebno v glavni sezoni.

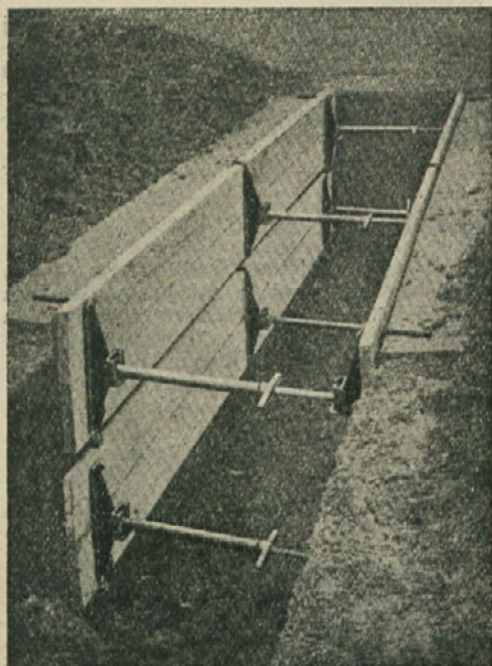
veseljem naredil dva posnetka za »Glasilo«. Predsednika in spremstvo smo hoteli še malo zadržati, toda mudilo se jim je naprej. Sledil je prisrčen stisk rok, meni pa bo za dolgo ostal spomin na prijetno in pomembno doživetje.

Fr.-ML

Prvi posnetek kaže stavbo počitniškega doma, kateri ima najlepšo teraso v Piranu. Na drugem posnetku pa so gostje počitniškega doma — zadnja izmena dopustnikov, ko se vračajo z motornim čolnom, last podjetja, z bližnjega izleta

Lahka mehanizacija v Zahodni Nemčiji

Sl. 1. Inventar za razpiranje kanalov, sistem Heidbreder

Že v dosedanjih člankih iz moje prakse v Zahodni Nemčiji sem opozoril na obilje drobne mehanizacije in drugega inventarja, s katerim razpolagajo tamkajšnji gradbinci.

Danes hočem v slikah prikazati še nekaj takih primerov z namenom, da bi tudi v naših strokovnjakih izpodbodli interes za študij teh problemov, saj bi bilo možno brez dvoma precej stvari izdelati tudi pri nas.

Ni treba posebej pojasnjevati, kako prav bi nam takšni drobni pripomočki prišli, posebno pri naši stanovanjski izgradnji.

Za kanalska dela imajo na razpolago več sistemov inventarja, ki služi za razpiranje in opaženje kanalov.

Očividno polagajo veliko pozornost na varnost pri delu.

Slika 1 kaže sistem HEIDBREDER.

Slika 2 kaže sistem HEILWAGEN.

Za zemeljska dela pri visokih gradnjah so v uporabi mali buldozerji palčki (slika 3) z nožem dolžine 1 m ter mali damperji palčki kapacitete 0,5 m³ (slika 4).

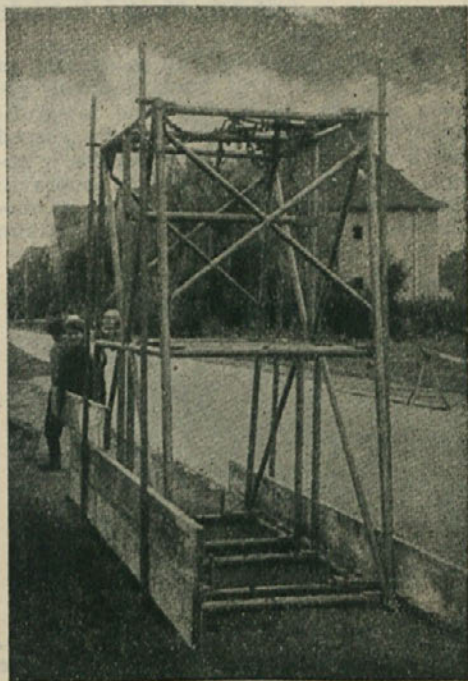
Pri betonskih delih je treba posebno omeniti splošno uporabo skreperjev, ki pa se jih uporablja lahko tudi za različna druga dela.

Slika 5 kaže skreper pri nakladanju vagona. Slika 6 kaže skreper pri polnjenju posode za mešalec (preko silosa). Slika 7 kaže skreper pri izkopu jarka.

Zelo praktični so tudi stroji za glajenje betona, ki jih ne smemo zamenjati z vibratorji. Stroj dela tako, da se plošča stalno vrti in s tem gladi beton. Istočasno pa stroj tudi vibrira maso.

Takšne stroje nam kažeta slika 8 (z eno gladilno ploščo) in slika 9 (s tremi gladilnimi ploščami).

Slika 10 kaže stroj za brušenje betona. Slika 11 pa sličen stroj s ščetko za čiščenje betona. Slika 12 kaže zanimiv stroj (hla-

Sl. 2. Inventar za razpiranje kanalov, sistem Heilwagen

pec) za štokanje betonskih površin na stro-
pu ali obodu. Na sliki 13 je razviden držaj
za nameščanje vodilnih desk pri betonira-
nju plošče.

Tesarska in montažna dela:

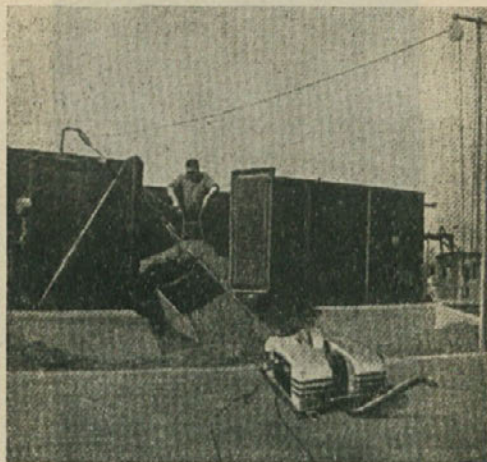
Poleg že opisanih opažnih pripomočkov
prikazujemo tukaj še dva: slika 14 kaže
način spajanja okroglih podpor pri visokih
odrih; slika 15 in 16 kaže dober način oko-
vanja opažnih nosilcev. Okov služi tudi kot
opora.

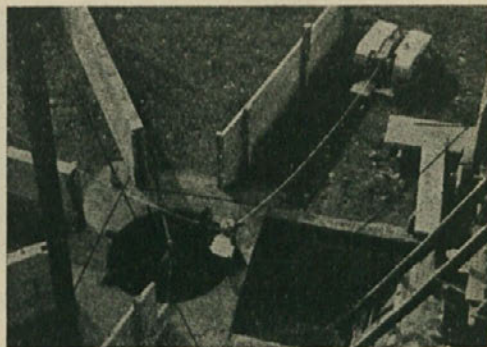
Sl. 3. Buldozer — palček (širina noža 1 m)

Sl. 4. Damper — palček (kapaciteta 0,5 m³)

Sl. 5. Uporaba ročnega skreperja pri iz-
praznjevanju vagona

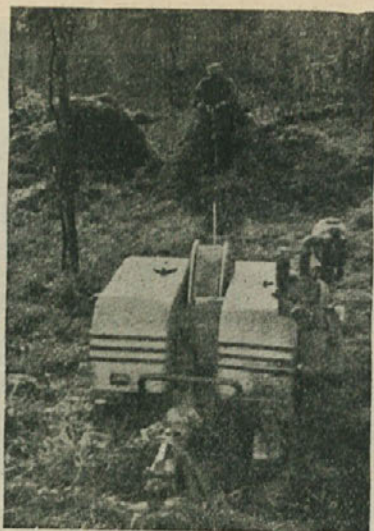

Sl. 6. Uporaba ročnega skreperja pri
betonarni

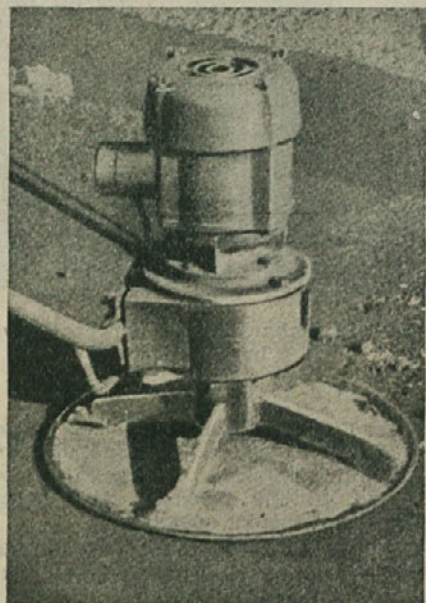
Sliki 17 in 18 kažeta ročni zabijač žeb-
ljev HILTI, ki se zelo uspešno uporablja
pri raznih montažah. Z njegovo pomočjo
se lahko zabijejo specialni žebli v naj-
trši material (beton, opeka).

Slika 19 pa kaže avtomat za zabijanje
žbljev. Avtomat napravi 6 strelcev v mi-
nuti tudi v najtrši material.

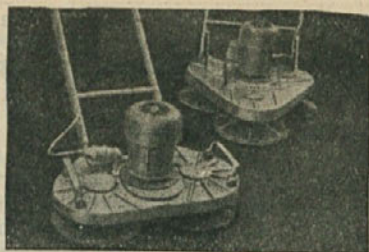
Na sliki 20 je prikazan »Alpina« opažni
natezalec za natezanje žice za vezanje
opažev.

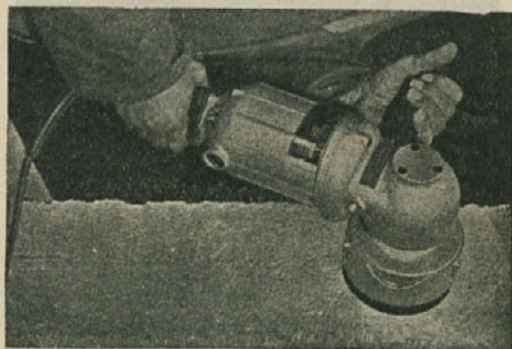
Sl. 7. Uporaba ročnega skreperja pri izkopu jarka

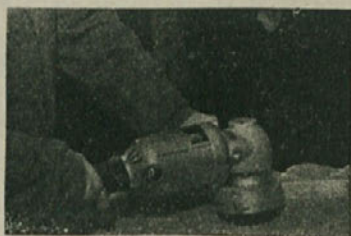
Sl. 8. Stroj za glajenje betona z eno gladilno ploščo

Sl. 9. Stroj za glajenje betona s tremi gladilnimi ploščami

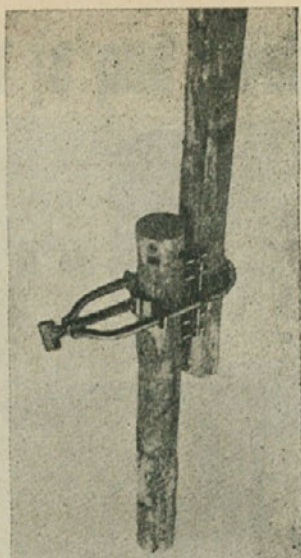
Sl. 10. Stroj za brušenje betona

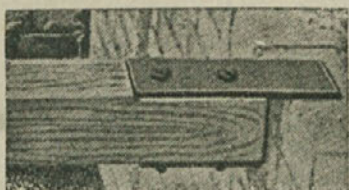
Sl. 11. Stroj za čiščenje opažnih elementov

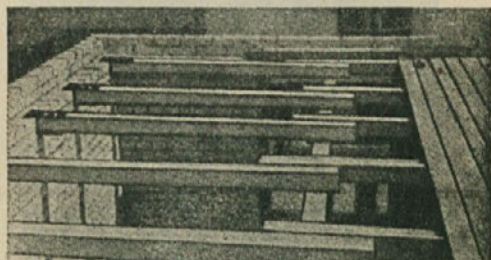
Sl. 12. Stroj za štokanje stropa (hlapec)

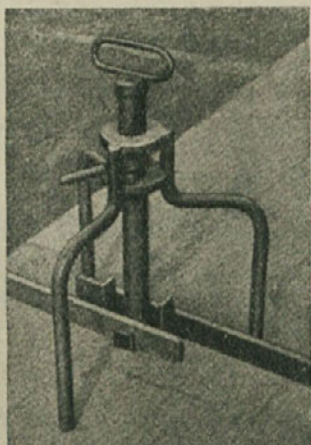
Sl. 14. Spona za odre iz okroglega lesa

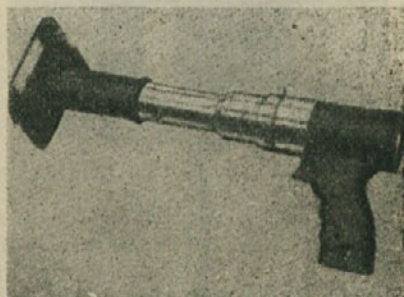
Sl. 15. Okovanje ležišč opažnih nosilcev

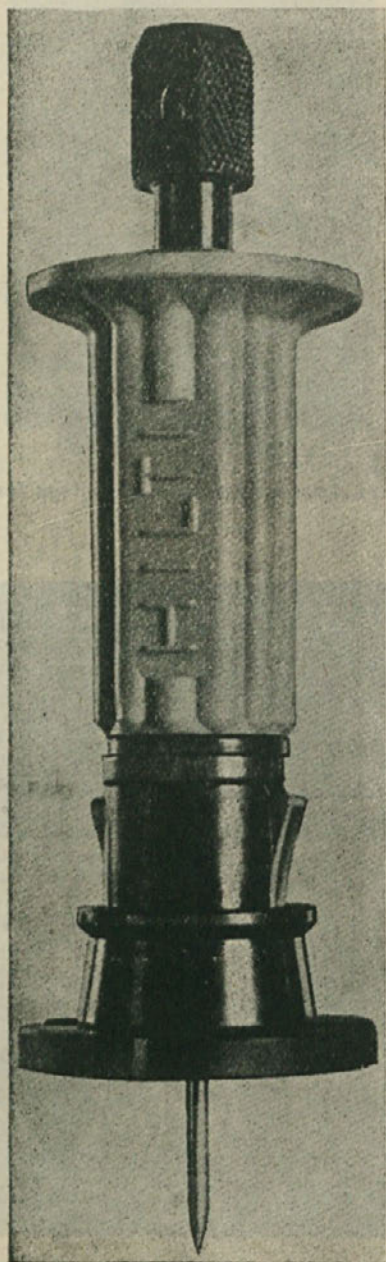
Sl. 16. Okovanje ležišč opažnih nosilcev

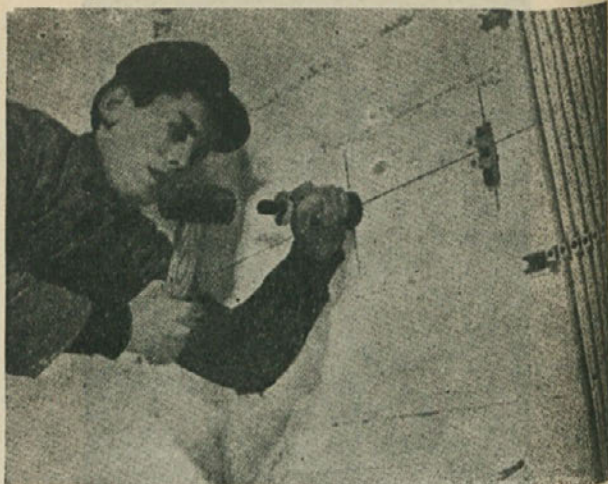
Sl. 13. Držaj za nameščanje vodilnih desk pri betoniranju

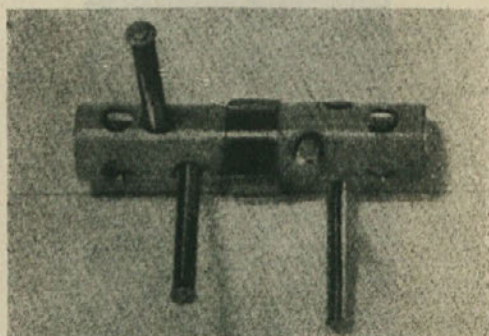
Sl. 19. Avtomatska pištola za zabijanje žebljev

Sl. 17. Ročno zabijalo HILTI

Sl. 18. Delo z zabijačem HILTI

Sl. 20. Natezalec za natezanje žice za vezanje opažev

Prvi celjski nebotičnik je pod streho

Z zemeljskimi deli smo začeli že lansko jesen. Bager se je dobro zagrizel in preobračal kubične metre zemlje, ki so bili v območju stavbne jame. Posebno je vrednost njegovega dela še rasla, ko je padla

odločitev, da bomo betonirali temelje na skali. S tem je bilo treba izkopati še nadaljnjih 1000 m³ zemlje iz območja pod talno vodo.

Stavbna jama je bila pripravljena. Pojavila se je prva večja ovira. V okolici stolpnice ni bilo nobenega transformatorja, kamor bi priključili črpalke z zmogljivostjo 75 kW. Začeli smo z gradnjo trafopostaje. Zaradi zimskega časa in velikega mraza to delo ni napredovalo tako kot smo želeli. Slednjič je bila odstranjena tudi ta ovira, in 26. marca t. l. smo začeli z betoniranjem temeljev. S črpanjem vodenismo imeli posebnih težav, to delo sta dobro opravili 2 črpalke, ena s 25 kW in ena s 50 kW, ki sta bili izmenoma v pogonu.

Sredi maja so bili temelji in obe kleti s ploščama zabetonirani, zopet je prišlo do zastoja, ker nam opekarne niso mogle do tega roka dobaviti opeke z večjo trdnostjo. Prve pošiljke boljše opeke so začele prihajati proti koncu meseca in 2. junija t. l. smo pričeli zidati s polnim tempom.

Pred pričetkom zidanja je bil napravljen operativni plan. Predviden je bil pol etažni način gradnje, t. j. ko zidarji pozidajo pol etaže in se pomaknejo v drugo polovico etaže, začnejo v tem pozidanem delu z delom tesarji z opaži plošč, nato železokrivci s polaganjem armature in betonerci z betoniranjem plošče. Med tem časom so zidarji pozidali drugo polovico etaže, polovica plošče nad to sedaj v celoti pozidano etažo je zabetonirana in zidarji začno z zidanjem v naslednji etaži. Tesarji, železokrivci in betonerci pa se pomaknejo v drugo polovico pravkar pozidane etaže. Dela se odvijajo v tako imenovanem ritmu.

Shematičen prikaz dela:

		J u n i j															
Sestav skupine	datum	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	13	14	16	17	priloge	
Zidarji	18	I. pol. etaže				II											
Tesarji	12	I				II											
Žel. kr.	4	x)															
Betonerci	2																
Zidarji						I											
Težaki 35						II											
Tes. Žel. Bet.																	

nadstropje

x) = priprava in razopaženje.

I. nadstropje

Za tak ritem dela morajo biti dani naslednji pogoji:

1. točen sestav skupin (zidarjev, tesarjev, železokrivcev, betonercov in težakov);
2. zadostna količina materiala in
3. dobro izvedena organizacija dela.

Za izpolnitev prvega pogoja je potrebno poznati točne količine dela, ki ga je treba izvršiti. Projektantski popisi in predizmere večkrat niso najbolj točni. Zato je najboljša napraviti točne nastavke predizmer, ki služijo istočasno za vodenje gradbene knjige. Tako izračunane količine dela, ki ga je treba izvršiti, so nam dobra osnova in kontrola dela. Sedaj je treba napraviti še samo akordni nastavek za enoto dela (ure in plače). Na ta način imamo pripravljene osnovne podatke za akorde in s tem tudi za operativni plan.

Za stolpnico je bil na ta način napravljen operativni plan. Predvideval je za zidanje ene etaže v petih dneh: 18 zidarjev, 12 tesarjev, 4 železokrivce, 2 betonerca in 35 nekvalif. delavcev.

V akordnih nalogih, ki so bili izdani posameznim skupinam: zidarski, tesarski, betonerski in železokrivski, so bile vpisane vse količine dela, ki so prihajale v poštev za eno etažo, pomnožene s ceno za enoto dela, sešete in skupina je bila na ta način dobro informirana kolikor ur in plač dobi za posamezno etažo. Obračun akorda na koncu meseca se je tako zelo poenostavil.

Operativni plan pa služi za dobro kontrolo delovodji in sektorskemu, ker event. nedoseganje plana takoj zapazita, poiščeta vzroke in odstranita motnje.

Delavci so bili o poteku dela po operativnem planu obveščeni in so tudi sami

takoj zapazili, če je kje kaj »zaškripalo«. Najboljša in najlepša kontrola je pač bila, v 5 dneh mora biti etaža pozidana! Tega termina so se dobro držali. Bilo je pa nekaj opravičenih vzrokov, da se je termin pri kakšni podaljšal, zaradi deževnega vremena, popravila Bob dvigala, dozidanja stolpnice še za eno etažo, za katero še ni bilo pripravljene armature in v enem primeru zaradi nenadnega izpada sedmih zidarjev z dela: 3 so šli na planirani dopust, 2 na bolniški in 2 na orožne vaje. Opazili smo, da takšne motnje močno vplivajo na efekt ostalih delavcev, dokler se ti vplivi ne odstranijo ne preide delo zopet v stari ritem. Rezultat: 12 etaž je bilo pozidanih v 69-tih delovnih dneh in od tega so bili še štirje dnevi deževni.

O drugem pogoju ni kaj diskutirati.

Za nemoteno delo mora biti material na zalogi. Opeka je prihajala v redu, dobava gramozja je nekajkrat zašepala.

Organizacija del je bila dobro izvedena. Zaradi boljše razporeditve delavcev se je delalo v 2 izmenah. Bob dvigalo je v zadostnih količinah dvigalo potreben material za zidanje, ni pa bilo možno istočasno betoniranje zaradi premajhne zmogljivosti dvigala. Zato smo vse plošče zabetonirali v tretji — nočni izmeni.

Najboljši efekt dela so dosegli betonerci ca. 140 %, zidarske in tesarske skupine pa do 105 %.

22. avgusta je bila dokončana II. faza našega dela. Nebotičnik je bil pod streho! In z veseljem smo se povzpeli na vrh ter z višine občudovali naše lepo Celje pod seboj.

-ic-

Predlog za premiranje za održavanje rokov

V smislu poziva delavskega sveta je predlagano, da se uvede splošno premiranje za održavanje rokov po operativnem planu.

Premije bi se uvedle pri vseh novih objektih, kjer tehnični kader organizira delo po sistemu takta.

(Priložena je tudi študija, ki detajlno tehnično obravnava takšno organizacijo dela. Skupno s članki, objavljenimi v Glasilu Betona ima s tem tehnični kader dovolj gradiva, da to organizacijo prouči in sprovede na novih objektih).

Tipični primeri za tako organizacijo del so lope za obrabce hmelja in stolpnica v Celju in Trbovljah. Zato naj bi se to premiranje na teh objektih takoj uvedlo.

Z ozirom na predpise je izplačevanje premij vezano na obračun dohodka, ki ga pri nas ni možno vršiti mesečno (vsaj letos še ne!).

Predlagano je, da bi se:

a) premije za delavce brigad smatrale kot poseben akordni pribitek in bi se obračunale na delovnem nalogu sproti vsak mesec. S tem bi bila premija tudi stimulativna, kar je pri našem sistemu še posebno važno;

b) premije za tehnično osebje na objektu pa bi se plačale sicer po istih principih, vendar ob obračunu dohodka, ker pač drugih možnosti ni.

Tehnični kader o tem tudi ne bo težko prepričati.

1. Za održavanje vnaprej določenih rokov za izvršitev prevzetih del se priznava specializiranim delovnim brigadam poseben akordni pribitek za vsak pravočasno izgotovljen delovni takt, ako je isti dosežen v rednem delovnem času.

Akordni pribitek znaša 7,5 % pogojne akordne cene.

2. Posebni akordni pribitek se prizna samo v primeru, če je bilo:

- a) delo gotovo pred rokom;
- b) delo gotovo v določenem roku.

Ako je bil rok obdržan z nadurnim delom, se pribitek prizna samo v primeru, da so bile za nadurno delo objektivne potrebe (zastoji brez krivde delavcev).

3. Da se zasigura predviden ritem (tempo del) se morajo specializirane brigade zavezati, da bodo vse zamude nadoknadile

po potrebi z delom izven delovnega časa (če so nastali zastoji brez njihove krivde).

4. Isti način nagrajevanja se prizna tudi našim skupinam obrtnikov na objektih, ki bodo delo dokončali v določenem roku.

5. Strokovni kolegij naj izdela predlog UO za katere ostale objekte se naj ta sistem nagrajevanja porabi.

6. Isti sistem premiranja se uporabi za nagrajevanje tehničnega osebja na objektih, kjer je organizirano delo v taktu in na objektih, za katere odobri UO.

7. Premije za tehnično osebje na objektu (delovodje, sektorski vodja) se določi na 7,5 % mesečne tarifne postavke.

8. Šefu gradbišča pripada ista premija kot sektorskemu vodji, odnosno kot znaša povprečna višina premij njemu podrejenih sektorskih vodij.

PRAVILNIK

o priznavanju nagrad za predložene predloge izboljšav, prihrankov in racionalizacij

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Da bi se dosegla čim večja materialna zainteresiranost članov kolektiva za racionalno gospodarjenje v podjetju, se uvaja sistem nagrajevanja za predloge izboljšav, prihrankov odnosno racionalizacij.

2. člen

Pravico do teh nagrad imajo vsi člani kolektiva, ako podajo izboljševalne predloge in zadostijo pogojem, ki se zahtevajo s tem pravilnikom.

3. člen

Predlog pravilnika sestavi strokovni kolegij, potrdi pa ga delavski svet podjetja.

4. člen

Pravilnik se izvaja od 1. VII. 1958 dalje.

II. PREDMET NAGRAJEVANJA

5. člen

Nagrade se načeloma priznavajo za vse predloge, ki so koristni za podjetje odnosno za kolektiv.

6. člen

Posebno se bodo priznavale premije za predloge izboljšav in racionalizacij za:

- a) izboljšave orodja, inventarja, strojev;

- b) izboljšave v poslovanju (obrazcih, poročanju, ekspeditivnosti);

- c) izboljšave v vzgoji, pripomočkih za vzgojo;

- d) izboljšave v organizaciji dela, uvajanje novih delovnih metod;

- e) izboljšave v kontroli, prijavi napak itd.;

- f) predloge za smotrne investicije in proučevanje razvoja podjetja in obratov;

- g) predloge za izboljšanje konstrukcij, projektov itd.;

- h) predloge za tipizacijo, osvojitve novih postopkov;

- i) vse ostale predloge, ki pomenijo napredek na kateremkoli področju dela podjetja.

7. člen

Za nagrajevanje po tem predlogu prihajajo v poštev vsi koristni predlogi, brez ozira na stopnjo obdelave istih. Tako se lahko nagradijo predlogi, ki so podani v obliki:

- a) nakazane ideje;
- b) točno obdelan predlog z nakazanim izvedbenim postopkom, skicam, načrti, kalkulacijami.

c) analize že izvedene racionalizacije, če to odkrije nove momente, ki v pozitivnem smislu spreminjajo oz. dopolnijo prvotni predlog.

8. člen

Predloge za izboljšave lahko podajo posamezniki ali pa skupine članov kolektiva.

Ako predložita dva ali več članov isti predlog istočasno, se nagrada zmanjša na enake dele ali pa razdeli po procentualni udeležbi dela.

9. člen

Vse objavljene predloge bo objavljalo »Glasilo« podjetja v kratkih izvlečkih ter se ponovnih istih predlogov ne bo nagrajevalo.

III. POSTOPEK

10. člen

Vsak predlog mora biti podan pismeno.

Predlog naj se poda v zapečateni kuverti, na kateri naj bo naslov: Predlog za izboljšavo. Ako je predlog manjšega pomena, odnosno »Predlog za racionalizacijo«, če je pomembnejši.

Prav tako lahko član kolektiva pošlje predlog po priporočeni pošti na upravo podjetja. Tudi v tem primeru mora biti poleg naslova na kuverti zgoraj navedena označba.

Prav tako so gradbišča odn. CO dolžni predloge takoj dostaviti upravi podjetja v tajništvo.

11. člen

Gradbišče odn. CO morajo predlagatelju pismeno potrditi prejem predloga. Za predloge, poslane po pošti, velja dokaznica pošte.

12. člen

Predlog je lahko tudi anonimen. V tem primeru mora biti na kuverti in na predlogu navedena šifra, v kuverti pa druga zapečateni kuverta, s točnim naslovom, ki se pa odpre samo v primeru, da je ta predlog osvojen. V kolikor ni naslova, se nagrada ne izplača.

IV. ORGANI ZA DOLOČANJE NAGRAD

13. člen

Predloge za izboljšave pregleda vodilno osebje direkcije. Nagrade do 5.000 din odo-

brava direktor s tem, da obvesti o tem upravni odbor.

14. člen

Pomembnejše predloge preda direktor podjetja v proučitev posebni komisiji za racionalizacije.

Komisijo postavi upravni odbor podjetja.

15. člen

Komisija mora zasedati najmanj 1-krat mesečno ako obstojajo predlogi, po potrebi pa tudi večkrat.

Noben predlog, ki je ocenjen kot izboljšava, ne sme biti nerešen dalje kot 1 teden dni, predlog za racionalizacijo pa najdalje 1 mesec. Izjema so lahko primeri, ko je narava predloga takšna, da zahteva isti daljšo dobo za proučitev, preverjenje podatkov itd.

16. člen

Komisija za racionalizacije pregleda vse predložene predloge, jih oceni in predloži svoje sklepe upravnemu odboru v potrditev. Nagrade se morajo izplačevati v roku teden dni po potrditvi upravnega odbora.

17. člen

Pri objavi predlogov v Glasilu se mora obvezno navesti tudi ocena predloga in višina nagrade.

18. člen

Pritožbe proti oceni nagrad za izboljšave rešuje upravni odbor, za oceno racionalizacij pa DS podjetja.

V. DEFINICIJE ZA IZBOLJŠAVE

19. člen

Kot izboljševalni predlog se lahko oceni vsak predlog ali ideja, ki jo je možno v konkretni situaciji uporabiti in ki dejansko lahko vpliva na izboljšave poslovanja, organizacije, kontrole, evidence, nabave prevozov, popravil itd., brez ozira na to, ako je isti izviren ali ne.

Pogoj je torej samo, da predlog še ni bil nagrajen (ponovni predlog).

20. člen

Kot izboljšave ne moremo šteti predloge, ki bi nakazovali osnovne dolžnosti delavcev odnosno uslužbencev, ker je izpolnjevanje istih samo posebi umevno in obvezno.

VI. DEFINICIJE ZA RACIONALIZACIJE

21. člen

Kot racionalizacije se lahko prizna vse tiste predloge, ki odgovarjajo naslednjim pogojem:

a) da pomenijo izboljšavo napram predvideni organizaciji po veljavnem poslovniku;

b) da pomenijo izboljšavo glede tehničnih postopkov, metod dela, organizacije gradnje napram dosedaj obstoječim;

c) vsi predlogi za izboljšanje orodja, opreme, organizacije delovnih mest na gradbiščih ali v obratih;

d) vsi predlogi, ki prikazujejo dobro, ekonomsko temeljno pot nadaljnjega razvoja podjetja, investiranja itd;

e) vsi predlogi za izboljšave konstrukcij, ako so te izboljšave interesantne za podjetje;

f) vsi predlogi za izboljšanje projektov, če so le-te osvojili investitorji;

g) vsi predlogi, ki pomenijo napredek za vzgojo kadrov v podjetju.

22. člen

Kot racionalizacijo lahko šteje vsak predlog, ki pomeni novost v delu in poslovanju našega podjetja brez ozira na to, če je postopek že znan v naši državi odnošno v tujini.

23. člen

Za isto ali slično racionalizacijo se lahko prizna nagrada samo enkrat v podjetju.

VII. KORIŠČENJE PREDLOGOV

24. člen

Strokovni kolegij podjetja je dolžan, vse nagrajene predloge proučiti in predpisati obvezno uporabo povsod, kjer je to možno.

V tem smislu je strokovni kolegij dolžan:

a) predlagati spremembo poslovnika;

b) predlagati spremembo orodja, opremo;

c) predlagati obvezno uvajanje novih metod, postopkov itd. na osnovni predlog;

d) predlagati vse ostale koristne mere za razvoj podjetja, vzgojo kadrov itd.

25. člen

Vodstvo podjetja je dolžno, da bo znalo iniciativno članov kolektiva čim hitreje

in uspešno izkoristiti za praktično uporabo za izboljšanje dela in napredek podjetja.

VIII. SREDSTVA

26. člen

Nagrade za izboljšave se izplačujejo iz čistega dohodka.

27. člen

Nagrade za racionalizacijo se plačujejo iz čistega dohodka.

IX. VIŠINA NAGRAD

28. člen

Osnova za določitev višine nagrade je ocena vrednosti predloga. Ista je izračunana tako, da se oceni prihranek, ki ga bo imelo podjetje, ako bo v celoti izkoristilo predlog v dobi enoletnega upravljanja.

29. člen

Ako je predlog podan samo kot ideja, se oceni prihranek v višini 50 % vrednosti.

Ako je predlog izdelan v podrobnostih, potem se oceni prihranek v polni vrednosti.

Poleg tega mora komisija posebej oceniti še vrednost samega dela predložene študije (izvedbene risbe, detajli itd.) za kar je treba predlagatelju nagrado ustrezno zvišati.

30. člen

Višina nagrade za izboljšavo znaša 10 % od po členu 28 določene vrednosti, vendar ne manj kot 500 dinarjev.

Za racionalizacijo pa znaša višina nagrade ob upoštevanju določil člena 28 in 29 za vrednost predloga do 250.000 din; 3 % za vrednost predloga od 250.000 do 500.000 din; 5 % za vrednost predloga od 500.000 do 1.000.000; 10 % za vrednost predloga nad 1.000.000 pa 100.000 din in 2 % vrednosti nad 1.000.000 din.

Šteje se, da znaša največja možnost vrednosti prihranka pri izboljšavi do 100.000 din.

X. AVTORSKO PRAVO

31. člen

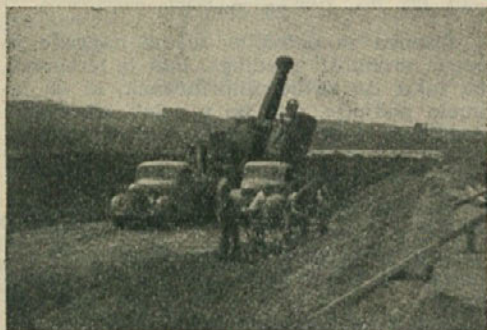
Kdor hoče zaščititi svoj predlog se ima ravnati po Zakonu o avtorskem pravu in po Zakonu o priznanju patentov. Postopek mora izvesti vsak predlagatelj sam na svoj strošek, če pa je predlagatelj sporazumen, lahko pokrene tudi podjetje v svojo korist.

Glas z gradbišča avtoceste

LJUBLJANA—ZAGREB

Zelo hitro je potekel čas, odkar smo se zagrizli v delo pri gradnji avtoceste Zagreb—Ljubljana. Sedaj ko je cesta skoraj gotova, želim v kratkem seznaniti bralce »Glasila« s kroniko našega gradbišča.

Dne 1. aprila je naše gradbišče prevzelo strokovno vodstvo prve mladinske delovne brigade, ki so takrat z veliko vne- mo zapičili prve lopate in krampe. Ob za-

četku nismo vedeli, kako bo potekala organizacija in sodelovanje med MDB in nami. Toda prav kmalu smo si bili vsi na jasnem, kajti vsak posamezni član našega gradbišča se je že v prvem tednu prepričal, da je prišla sem naša mladina iz vse Jugoslavije z resnično voljo, da v čim krajšem času in čim kvalitetneje izgradi avtocesto Ljubljana—Zagreb. Mladini je bil takoj ob pričetku določen 6-urni delovni dan.

Le kratek čas so se MDB držale principa, da podaljšajo svoj delovni čas le za toliko, kolikor časa so porabili pri malicah. Nastopilo je prvomajsko tekmovanje, ko mladine kratkomalo nismo mogli ustaviti pri delu. Noben dan niso bili zadovoljni s svojim učinkom, pa naj so dosegli normo tudi nad 200%. S težnjo, doseči čim boljše učinke, so pričele izmene prihajati po celo uro predčasno in so nadaljevali delo tudi po celo uro preko delovnega časa. Celó tako daleč je šlo, da so se skupine najaktivnejših brigad dvigale v sredi mesečne noči ter odhajale na delo na traso. S tem njihovim delovnim elanom je bil nekoliko skaljen naš osnovni red. Kajti strokovni kader, strojniki in šoferji našega podjetja že praktično nismo imeli časa za kosilo, ker so nas pač MDB stalno po-

trebovale. Morali smo sklicati poseben posvet, da smo se sporazumeli, da tako ne gre in da mora biti opoldne prosta ura za kosilo.

Prvomajskemu tekmovanju je sledilo tekmovanje v čast VII. kongresa ZKJ, v katerem je nastopil še večji delovni elan. V tem tekmovanju je uspelo MDB Makarski, ki je bila zaposlena na našem delovišču, da si je v eni dekadi priborila prehodno zastavo Glavnega štaba MDB, kot najboljša brigada na celi avtocesti. Na ta uspeh brigade smo bili ponosni tudi mi »Bettonovci«, ker je le-ta bila zaposlena na našem gradbišču.

V takšnem delovnem elanu smo torej preživeli dobo 3 mesecev in v glavnem zaključili dela do višine plana. Potrebno je bilo odstraniti 15.000 m³ humusa in ruš, izkopati in vgraditi v nasipe 66.000 m³ zemlje, ter grobo splanirati 54.000 m² zemeljskih površin planuma in brežin, zabetonirali smo vse propuste in podporne zidove, drenažna dela itd.

Kakšna so naša zapažanja z delom z mladino? Vsi smo si enotni v tem, da je z mnogimi brigadami mnogo lažje delati, kot z najetimi sezonskimi delavci. To trditev lahko utemeljujemo v tem, da so mladinci

Tam, kjer so pred nedavnim rili zemljo buldozerji in jo nakladali bagri, teče danes lepa, moderna avtocesta. Oba posnetka sta iz odseka AC, kjer je gradilo naše podjetje

neprimerno bolj marljivi in poslušni kot večina sezonskih delavcev na drugih naših delih, katerih izkušenj imamo vsi dovolj. Nadalje je silno prijetno vsemu teh-

ničnemu kadru v tem, ker se pri mladini resnično lahko posvetimo zgolj strokovnemu delu in nimamo opravka z urami in mezdami, ter prepiranjem okrog tega. Tudi kar se kvalitete dela tiče, lahko trdimo, da v mnogih primerih MDB prekašajo sezonsko delovno silo. Imamo primere, ko smo zelo kvalitetno izvršili betonska dela s samimi mladinci in še več, da smo pri manjši regulaciji izvršili tlakovanje struge in kamnito oblogo opornega zidu zelo kvalitetno brez vsakega zidarja ali kamnarja v čemer je svoj čas na regulaciji Savinje bil tako velik problem.

Seveda moram povedati tudi to, da v začetku, ko posamezna MDB nastopi delo, vsega tega ne zna in da traja pri neki brigadi več, pri drugi zopet manj časa, da se temu ali onemu delu priuči. Vendar ta izobrazba oziroma priučevanje dela, pri mladincih, ki so polni delovnega elana, silno hitro napreduje. Osebo pripombo na našo organizacijo pri delu z mladino bi dal v naslednjem: Neko MDB priučimo n. pr. za fino planiranje brežin in jo na tem delu zadržimo 10 dni. Po tem času zmanjka finega planiranja, pa isti brigadi določimo izkop velikih količin, po nekaj dneh gre ista brigada n. pr. na vlaganje drež in tako naprej. Ena in ista brigada se mora prepogosto priučevati novih del, kar sicer za

njihovo usposabljanje nič ne škoduje. Vendar bi imel svoj predlog, da brigado priučimo nekemu delu in da jo na tem delu zadržimo v teku cele njihove dobe, pa četudi bi bil delokrog njihovega dela nekoliko daljši. Hočem povedati, da bi želel, da se MDB specializirajo po metodi, kot jo je pred kratkim v našem glasilu opisoval tov. Rupret.

Dovolite, da nadaljujem z našim tukajšnjim življenjem. Za razvedrilo imamo le malo časa. Tu in tam kdo od posameznikov ob večerih stopi pogledati v mladinsko naselje predstavo na televiziji, znameniti grad Mokrice ne obiskujemo več, ker so naši žepi nekako plitvi, drugih prilik za razvedrilo pa tukaj res ni. Tako nam ostane edino razvedrilo v glavnem delu. Le enkrat je nastala »pomota«, da nas je obiskal orkester našega podjetja iz Celja. Takrat smo se ob prijetnem razpoloženju zavrteli kar pozno v noč l. nam je ta obisk ostal v prijetnem spominu. Orkester pa je predhodno obiskal mladinsko naselje v Mokricah, kjer vsi mladinci delajo pri nas.

Danes s ponosom in zadovoljstvom zremo na naše uspehe; delo je bilo pred rokom dokončano. Manjkajo le še manjša ureditvena dela ob cesti. Po dogotovitvi teh del bomo zapustili gradbišče AC z zavestjo, da smo izvršili svoje poslanstvo. -nik

Iz naših društev in organizacij

Sindikavno športno društvo

Kegljanje. Na željo okrajne kegljaške zveze v Celju, predvsem pa na željo celjskih kolektivov, katerih člani se bavijo s kegljaškim športom, je naše SSD pristopilo k razširitvi obstoječega dvosteznega kegljišča na 4-stezno kegljišče.

Društvo samo nima dovolj finančnih sredstev za gradnjo. To so uvideli ostali kegljaški klubi, sindikalne podružnice in kolektivi v Celju ter so materilano in finančno podprli gradnjo.

Hvalevredna je prizadevnost naših kegljačev, kateri so v kratkem času opravili že preko 1000 prostovoljnih ur pri razširitvi kegljišča.

Imenovan je poseben odbor za gradnjo kegljišča. Ta odbor, naši in tuji kegljači, si prizadevajo, da bi bilo kegljišče gotovo do Dneva republike.

Sindikalna organizacija

Zelo dobro je skrbela za razvedrilo in oddih svojih članov. Skoraj vsako nedeljo je prirejala krajše in daljše izlete svojih članov, prizadevne a gmotno slabe delavce pa je poslala na svoje stroške v počitniški dom v Piran.

Uvedena je vzajemna pomoč. Pravilnik o vzajemni pomoči je bil poslan članom podružnice, vendar odziv še ni takšen kot je želeno.

Trening je našim kegljačem sedaj nemogoč, vendar so kljub temu še v »formi«. V Zagrebu so srečanje odločili v svojo korist, v Zabukovci pa jim je »spodletelo« za 2 keglja.

Odbojka. Liga tekmovanje je končano. Naši fantje so zasedli v vzhodnem delu lige častno II. mesto, kar je dosedaj največji uspeh. To še tembolj, ker so za njimi ostale ekipe Maribora, Ruš itd., kateri so bili še pred nedavnim s svojim znanjem še »učitelji« naši ekipe. K uspehu jim čestitamo!

Nogomet. Pobudo je vzela v roke naša mladina. Redno trenira, vendar ima težave z igriščem, ker društvo nima svojega lastnega igrišča.

Tekma z Olimpom iz Celja je bilo njihovo prvo srečanje. Sedaj se pa vneto pripravljajo za delavske športne igre.

Prosvetno društvo »RADE IRŠIČ«

Dramatska sekcija pripravlja skupno z glasbeno sekcijo program za veseli večer. Baje nas bodo presenetili s prav pestrim programom.

Društvo pa vrši priprave za redni občni zbor, kjer bodo podali obračun uspešnega dela društva v preteklem letu.

